

ЗАКОН

О ЗАШТИТИ СТАНОВНИШТВА ОД ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се заштита становништва од заразних болести и посебна здравствена питања, одређују се заразне болести која угрожавају здравље становништва Републике Србије и чије спречавање и сузбијање је од општег интереса за Републику Србију, спровођење епидемиолошког надзора и мера, начин њиховог спровођења и обезбеђивање средстава за њихово спровођење, вршење надзора над извршавањем овог закона, као и друга питања од значаја за заштиту становништва од заразних болести.

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) заразна болест је болест изазвана специфичним узрочним агенсом која настаје као последица преноса агенса или његових токсичних продуката са заражене особе или другог резервоара на осетљивог домаћина, било директно са особе на особу или индиректно преко загађене хране, воде, предмета опште употребе, прелазног домаћина, вектора или неживе средине, те разменом течности која је контаминирана узрочником заразе;

2) узрочник заразне болести је патогени микроорганизам, његов токсични продукт или прион;

3) контакт је особа која је била изложена случају заразне болести или животињи или загађеној животној средини на такав начин да је постојала могућност заражавања;

4) резервоар инфекције је свака особа, животиња, инсект или други зглавкар, биљка, земљиште, вода или супстанца, као и њихова комбинација, у којој узрочник заразне болести нормално живи и размножава се, од кога му примарно зависи преживљавање, и где се размножава на такав начин да се може пренети на осетљиву особу;

5) извор инфекције је особа, животиња, ствар или супстанција са које се узрочник преноси на осетљиву особу;

6) носилац узрочника заразне болести је особа или животиња која носи узрочнике заразне болести, а нема присутне симптоме и знаке болести и представља резервоар инфекције;

7) епидемија заразне болести је оболевање од заразне болести неуобичајено по броју случајева, времену, месту и захваћеној популацији или неуобичајено повећање броја оболелих са компликацијама или смртним исходом, као и појава два или више међусобно повезаних случајева заразне болести која се никада или више година није појављивала на једном подручју или појава већег броја оболелих чији је узрочник непознат, а прати их фебрилно стање.

8) епидемија од већег епидемиолошког значаја означава појаву тешких клиничких облика заразних болести и/или смрти од заразне болести, при чему постоји опасност од настанка тежих економских и друштвених последица, прекограничног

преношења болести, као и поновна појава случајева одстрањене или искорењене заразне болести;

9) пандемија заразне болести је оболевање од заразне болести која прелази државне границе и шири се на већи део света или свет у целини, угрожавајући људе у свим захваћеним подручјима;

10) зараженим подручјем сматра се подручје на којем постоји један или више извора заразе и на коме постоје услови за настанак и ширење заразе;

11) угроженим подручјем сматра се подручје на које се може пренети заразна болест са зараженог подручја и на коме постоје услови за ширење заразе;

12) епидемиолошки надзор представља стално систематско прикупљање података о заразним болестима, инфекцијама удруженим са здравственом заштитом, антимикробном резистенцијом, факторима који доприносе њиховом настанку и преношењу, ефектима мера за њихово спречавање и сузбијање, обраду, анализу и тумачење прикупљених података, као и упућивање повратне информације учесницима у прикупљању података, информисање стручне и друге јавности а у циљу спречавања појаве, као и сузбијања заразних болести, инфекција удружених са здравственом заштитом и антимикробне резистенције;

13) епидемиолошко испитивање заразних болести је прикупљање и анализа података о факторима који су допринели настанку утврђене заразне болести;

14) епидемиолошко истраживање је примена епидемиолошких метода у циљу утврђивања околности које су довеле до појаве епидемије заразне болести, откривања резервоара, извора и путева преношења, као и ризика за даље ширење епидемије у популацији;

15) истраживање епидемије је епидемиолошки рад у циљу разјашњавања и сузбијања епидемије;

16) тражење контаката је мера која се спроводи како би се нашле особе које су у ризику од развијања болести или су већ развиле болест;

17) здравствени надзор означава здравствене прегледе и епидемиолошко испитивање лица која су била у контакту са оболелом особом и/или клицоношом од заразне болести, или су боравила у жаришту заразне болести;

18) спречавање појаве заразне болести јесте скуп мера које се стално спроводе у циљу предупредивања појаве инфекције или заразне болести;

19) сузбијање заразне болести јесте скуп мера које се спроводе против већ присутне заразне болести, у циљу смањења њене учесталости;

20) систем раног узбуњивања је свеобухватан систем надзора над заразним болестима и одговарајућим синдромима инфективне етиологије у циљу брзог откривања новооболелих, упозоравања и предузимања хитних мера под условима дефинисаним Међународним здравственим правилником;

21) имунизација је превентивна мера заштите особа од заразних болести давањем вакцина и/или имуноглобулина хуманог порекла, имунобиолошких препарата који садрже специфична антитела и моноклонских антитела;

22) хемиопротекција је давање лекова здравим особама у циљу спречавања настанка заразне болести;

23) одстрањивање (елиминација) одређене заразне болести јесте одсуство клинички испољене болести на одређеној територији у условима постојања агенса, уз спровођење надзора ради откривања уноса те заразне болести из других земаља и мера ради спречавања њеног преношења;

24) искорењивање (ерадикација) одређене заразне болести је потпуно одсуство болести и проузроковача те болести на одређеној територији уз спровођење надзора ради откривања уноса из других земаља;

25) изолација је противепидемијска мера издвајања, током периода заразности, инфицираних особа на таква места и под таквим условима да се спречи или ограничи директни, односно индиректни пренос инфективног агенса с инфицираних особа на особе које су осетљиве или могу да пренесу агенс другима;

26) карантин је мера ограничавања активности „контаката”, тј. здравих особа и животиња које су биле изложене случају заразне болести током периода његове заразности, са циљем да се спречи ширење заразне болести;

27) дезинфекција у ширем смислу представља скуп поступака којима се ефикасно уклањају, онеспособљавају или уништавају микроорганизми у тој мери да нису способни да изазову инфекцију. Дезинфекција у ужем смислу представља смањење броја микроорганизама испод инфективне дозе, односно уништавање или ослабљивање патогених микроорганизама.

28) дезинсекција је скуп мера за уништавање инсеката и других зглавара који могу да преносе узрочнике заразне болести;

29) дератизација је скуп мера за уништавање глодара који могу да преносе узрочнике заразне болести;

30) ванредна ситуација, односно догађај је стање када су ризици и претње или последице катастрофа, ванредних догађаја и других опасности по становништво, животну средину и материјална добра таквог обима и интензитета да њихов настанак или последице није могуће спречити или отклонити редовним деловањем, па је неопходно применити посебне мере;

31) здравствено образовање је процес помоћу кога се појединци и групе људи уче да се понашају на начин усмерен ка унапређењу, одржавању и успостављању здравља;

32) јавном службом у смислу овог закона сматрају се установе, предузећа и други облици организовања који обављају делатности, односно послове којима се обезбеђује остваривање права грађана у области образовања, науке, културе, јавног информисања, ПТТ саобраћаја и сл.;

33) јавно здравствена мера је одлука или активност која има за циљ спречавање, праћење или сузбијање озбиљних ризика по јавно здравље или ублажавање њиховог утицаја на јавно здравље;

34) озбиљна прекогранична претња здрављу је по живот опасна или на други начин озбиљна опасност по здравље биолошког, хемијског, еколошког или непознатог порекла која се шири или подразумева значајан ризик од прекограничног ширења и која може захтевати координирано међународно реаговање како би се осигурао висок ниво заштите здравља становништва;

35) референтна лабораторија је лабораторија која обавља послове здравствене заштите од општег интереса утврђене законом, и то: дијагностиковање, потврђивање и типизацију узрочника заразних обољења, у складу са својим предвиђеним активностима, а део је националне мреже за јавно здравље, успостављене ради лабораторијске подршке систему епидемиолошког надзора, упозоравања и одговора на националном нивоу (у складу са документом WHO /CDS/CR/LAB/2004);

36) болничка инфекција (инфекција повезана са здравственом заштитом) је инфекција пацијента или особља у здравственој установи, приватној пракси и социјалној установи у којој се обавља и здравствена делатност, настала у вези са

излагањем здравственим процедурама, лечењем или другим поступцима, а као резултат реакције организма на присуство узрочника заразне болести, а која није била присутна нити је пацијент био у инкубацији приликом пријема;

37) дефиниција случаја је скуп договорених дијагностичких критеријума (клинички, лабораторијски и/или епидемиолошки) који морају бити испуњени да би се нека особа означила сумњивим, вероватним или потврђеним случајем одређене заразне болести у одређеној популацији;

38) предмети опште употребе су посуђе, прибор, уређаји, амбалажа и други предмети који долазе у контакт са храном, дечје играчке, као и предмети намењени деци и одојчади, козметички производи, козметички производи са посебном наменом или амбалажа за паковање тих производа, предмети који у непосредној употреби долазе у непосредан контакт са кожом или слузокожом, предмети за украшавање лица и тела, за пирсинг, и имитација накита;

39) санитарно-технички и хигијенски услови су услови које треба да испуне објекти (просторије, постројења, уређаји, намештај, опрема и прибор), наменска превозна средства са циљем заштите здравља становништва у складу са законом;

49) санитарни надзор је инспекцијски надзор који спроводи санитарни инспектор у складу са законом;

41) брод је морски брод или брод регистрован за пловидбу на унутрашњим водама на међународном путовању.

Изрази употребљени у овом закону у граматичком мушком роду, подразумевају природни мушки и женски род лица на које се односе.

Члан 3.

Заштита становништва од заразних болести јесте организована и свеукупна делатност друштва са циљем спречавања и сузбијања заразних болести, као и њиховог одстрањивања и искорењивања.

Заштита становништва од заразних болести спроводи се обављањем епидемиолошког надзора и планирањем, организовањем и применом прописаних мера, контролом спровођења тих мера и обезбеђењем материјалних и других средстава за њихово спровођење.

Заштита становништва од уноса заразних болести из других земаља обухвата и примену мера утврђених законима, потврђеним међународним здравственим и санитарним конвенцијама и међународним уговорима.

Заштиту становништва од заразних болести које се могу пренети са животиња на људе спроводе, здравствене установе, приватна пракса и правна лица која обављају здравствену делатност у сарадњи са надлежним органима из ветеринарске делатности, а састоје се од међусобног извештавања о појави и кретању тих болести, организовања и спровођења противепидемијских, хигијенских и других мера за спречавање, односно сузбијање одређених заразних болести.

Спровођење мера заштите становништва од заразних болести прописаних овим законом и обезбеђивање средстава за њихово спровођење имају приоритет у односу на спровођење осталих мера у области здравствене заштите.

II. ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ И ПОСЕБНА ЗДРАВСТВЕНА ПИТАЊА

Члан 4.

Заразне болести према следећим критеријума у смислу овог закона су:

1) болести које доводе или могу да доведу до значајног оболевања и/или до смртног исхода, а посебно оне за чију је превенцију потребна шира координација активности;

2) болести где размена информација може да обезбеди рано упозоравање о претњи по јавно здравље;

3) ретке и озбиљне заразне болести, које нису препознате у Републици Србији, а за које груписање података може да укаже на факторе одговорне за њихову појаву;

4) болести за које постоје ефикасне мере спречавања у циљу добробити становништва;

5) болести код којих поређење учесталости са другим срединама може допринети процени и унапређењу програма заштите становништва од заразних болести.

Члан 5.

На основу критеријума из члана 4. став 1. овог закона, заразне болести по категоријама и посебна здравствена питања над којима се спроводи епидемиолошки надзор и против којих се примењују мере спречавања и сузбијања заразних болести су:

1) Болести које се могу спречити имунизацијом

(1) Дифтерија (Diphtheria),

(2) Инфекције узроковане хемофилусом инфлуенце групе Б (*Haemophilus influenzae B* *causa morborum*),

(3) Инфлуенца/грип укључујући инфлуенцу А(Х1Н1) (*Influenzae/Influenzae A (H1N1)*),

(4) Морбили /Мале богиње (*Morbilli*),

(5) Паротитис/Заушке (*Parotitis*),

(6) Пертусис/Велики кашаљ (*Pertussis*),

(7) Полиомијелитис/Дечја парализа (*Poliomyelitis anterior acuta*),

(8) Рубела/Црвенка (*Rubella*),

(9) Вариола вера/велике богиње (*Variola vera*),

(10) Тетанус (*Tetanus*);

2) Полно преносиве болести

(1) Инфекције хламидијом (*Infectio chlamydiasis*),

(2) Гонококне инфекције (*Infectio gonococcica*),

(3) Инфекција узрокована вирусом хумане имунодефицијенције (ХИВ-ом),

(4) Сифилис (*Syphillis*);

3) Вирусни хепатитиси

(1) Хепатитис А (*Hepatitis A*),

(2) Хепатитис Б (*Hepatitis B*),

(3) Хепатитис Ц (*Hepatitis C*),

4) Болести које се преносе храном и водом те болести узроковане окружењем (животном средином)

- (1) Антракс (Anthrax),
- (2) Ботулизам (Botulismus),
- (3) Кампилобактериоза (Campylobacteriosis),
- (4) Криптоспоридиоза (Cryptosporidiosis),
- (5) Ламблиаза (Ђардиоза) (Lambliasis),
- (6) Инфекција узрокована ентерохеморагијском Е. Коли (Infectio intestinalis per E. Coli enterohaemorrhagicam),
- (7) Лептоспироза (Leptospirosis),
- (8) Листериоза (Listeriosis),
- (9) Салмонелоза (Salmonellosis),
- (10) Шигелоза (Shigellosis),
- (11) Токсоплазмоза (Toxoplasmosis),
- (12) Трихинелоза (Trichinelosis),
- (13) Јерсиниоза (Yersinosis);

5. Остале болести

- (1) Болести које се преносе неконвенционалним узрочницима
 - Заразне спонгиоформне енцефалопатије, варијанта Кројцфелдт-Јакобсове болести
- (2) Болести које се преносе ваздухом
 - Легионелоза (Legionellosis)
 - Менингококна болест (инвазивна болест) (Morbus Meningococcica)
 - Пнеумококне инфекције (инвазивна болест) (Infectio Pneumococcal)
 - Туберкулоза (Tuberculosis)
 - Тежак акутни респираторни синдром (САРС) (SARS)
- (3) Зоонозе - осим оних наведених у (4)
 - Бруцелоза (Brucellosis)
 - Ехинококоза (Echinococcosis)
 - Беснило (Rabies)
 - Q грозница (Q-febris)
 - Туларемија (Tularaemia)
 - Авијарна инфлуенца код људи (Avian influenzae)
 - Инфекција узрокована вирусом Западног Нила (Febris West Nile)
 - Хеморагијска грозница са бубрежним синдромом (Febris haemorrhagica cum syndroma renali)
- (4) Озбиљне увезене болести
 - Колера (Cholera)

- Маларија (Malaria)
 - Куга (Pestis)
 - Вирусне хеморагичне грознице (Viral haemorrhagic fevers)
- (5) Болести које се преносе векторима
- Крпелски енцефалитис (Encephalitis viralis ixodibus).
- 6) Посебна здравствена питања
- (1) Болничке инфекције (инфекције повезане са здравственом заштитом),
- (2) Антимикробна резистенција.

Члан 6.

У случају опасности од заразне болести која није одређена у члану 5 овог закона а која у већој мери може угрозити становништво Републике Србије, Влада на предлог министра надлежног за послове здравља (у даљем тексту: министар), може такву болест прогласити заразном болешћу чије је спречавање и сузбијање од интереса за Републику Србију, као и одредити одговарајуће мере, услове, начин спровођења, извршиоце и средства за спровођење.

Министар, на предлог Републичке стручне комисије за заштиту становништва од заразних болести и Завода за јавно здравље основаног за територију Републике Србије, наредбом проглашава епидемију заразне болести од већег епидемиолошког значаја или опасност од епидемије заразне болести и одређује заражено, односно угрожено подручје.

У случају проглашења епидемије заразне болести или опасности од епидемије заразне болести из става 2. овог члана или ако је опасност од епидемије или пандемије заразне болести прогласила Светска здравствена организација (СЗО), Влада да на предлог министра утврђује потребу Републике Србије за набавком роба, услуга и радова у циљу спречавања и сузбијања те заразне болести.

Члан 7.

Епидемиолошки надзор спроводи се над заразним болестима, инфекцијама повезаним са здравственом заштитом и антимикробном резистенцијом на одређене узрочнике, факторима који доприносе њиховом настанку и преношењу, као и ефектима мера за њихово спречавање и сузбијање.

Епидемиолошки надзор из става 1. овог члана на територији Републике Србије спроводе и координирају заводи, односно институти за јавно здравље, у сарадњи са здравственим установама, приватном праксом и другим правним лицима која обављају и здравствену делатност, у складу са законом.

Завод за јавно здравље основан за територију Републике Србије (у даљем тексту: Завод), координира спровођење епидемиолошког надзора на територији Републике Србије и доноси стручно упутство за епидемиолошки надзор за заразне болести и посебна здравствена питања.

Епидемиолошки надзор спроводити се над заразним болестима, инфекцијама повезаним са здравственом заштитом и антимикробном резистенцијом у складу са дефиницијом случаја, препорукама Европског центра за спречавање и сузбијање болести (ECDC) и СЗО.

Епидемиолошки надзор спроводи се на основу програма Републике Србије, које доноси Влада, а на основу којих се доносе програми аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и здравствене установе.

Податке добијене епидемиолошким надзором на нивоу општине, града и града Београда, систематски обједињују, анализирају и тумаче надлежни заводи односно институти за јавно здравље.

Податке добијене епидемиолошким надзором на нивоу аутономне покрајине систематски обједињују, анализирају и тумаче заводи односно институти за јавно здравље основани на нивоу аутономне покрајине.

Завод обједињује, анализира и тумачи податке добијене епидемиолошким надзором на територији Републике Србије и размењује их са другим земљама, СЗО и другим међународним организацијама.

Министар прописује врсте и начин спровођења епидемиолошког надзора над заразним болестима и посебним здравственим питањима.

Члан 8.

Република, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе обавезни су да обезбеде спровођење епидемиолошког надзора и мера за заштиту становништва од заразних болести прописаних овим законом, средства за њихово спровођење и надзор над спровођењем тих мера.

III. ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И НАДЛЕЖНОСТИ У СПРОВОЂЕЊУ ЗАШТИТЕ СТАНОВНИШТВА ОД ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

Члан 9.

Републичке програме за спречавање и сузбијање, као и одстрањивање и искорењивање одређених заразних болести, у складу са законом и обавезама утврђеним међународним уговорима које припрема Завод, у сарадњи са заводима, односно институти за јавно здравље, референтним здравственим установама и Републичком стручном комисијом за заразне болести, а на предлог Министарства надлежног за послове здравља (у даљем тексту: Министарство) доноси Влада.

У циљу спровођења програма за спречавање и сузбијање, као и одстрањивање и искорењивање одређених заразних болести Министарство на предлог Завода и уз сагласност Републичке стручне комисије за заразне болести оснива стручна тела (групе, комитете и др.), у складу са законом.

Спровођење мера у циљу спречавања и сузбијања, као и одстрањивања и искорењивања одређених заразних болести одређује се посебним програмима, плановима и стручно-методолошким упутствима, у складу са законом.

Члан 10.

Аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе и здравствена установа, могу доносити програме за своју територију уз сагласност Министарства здравља, у складу са законом а на основу мишљења Завода, у складу са законом.

Програмима из става 1. овог члана утврђују се мере, извршиоци програма, средства, рокови и начин плаћања и спровођење програма.

Члан 11.

Ради утврђивања стручних ставова о очувању и унапређењу здравља, спречавању и сузбијању заразних болести, лечењу и здравственој нези као и о унапређењу и развоју организације здравствене службе која се бави превенцијом, сузбијањем, лечењем заразних болести и подршком оболелих засноване на доказима и међународним препорукама, оснива се

Републичка стручна комисија за заштиту становништва од заразних болести (у даљем тексту: Комисија).

Комисију из става 1. овог члана, на предлог Завода и референтних здравствених установа, образује министар.

Комисија разматра актуелну епидемиолошку ситуацију заразних болести у Републици Србији на основу извештаја Завода, успешност реализованих програма на територији Републике Србије и даје закључке и препоруке за унапређење заштите становништва од заразних болести.

Завод обавља стручне, административне, техничке и информативне послове за потребе Комисије.

Члан 12.

Завод обавља послове Националног центра за примену Међународног здравственог правилника (у даљем тексту: МЗП).

Завод размењује информације са СЗО код ванредног догађаја (ризика по јавно здравље), врши пријаву и проверу случаја у СЗО и доноси План активности у примени МЗП.

У случају ванредног догађаја из става 2. овог члана министар образује заједничко тело, у циљу спречавања и сузбијања ванредног догађаја.

У складу са МЗП, обавештење о појави заразне болести, епидемије или другог јавноздравственог догађаја од међународног значаја, Завод доставља јединици Регионалне канцеларије СЗО за Европу и другим међународним организацијама или државама у складу са прихваћеним међународним обавезама.

Члан 13.

Свако правно лице, предузетник и физичко лице дужни су да поступе у складу са мерама за заштиту становништва од заразних болести одређеним овим законом и да омогуће несметано обављање надзора и предузимање прописаних мера надлежном доктору медицине односно доктору медицине специјалисти епидемиологије и надлежном санитарном инспектору.

Лица оболела од заразних болести имају право и обавезу да се лече и придржавају прописаних мера и упутстава здравствених установа и приватне праксе.

Лица која стално или повремено излучују узрочнике заразних болести, обавезна су да се придржавају прописаних мера и упутстава које одреди надлежни доктор медицине, односно доктор медицине специјалиста епидемиологије.

IV. МЕРЕ ЗА ЗАШТИТУ СТАНОВНИШТВА ОД ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ И НАЧИН ЊИХОВОГ СПРОВОЂЕЊА

Члан 14.

Мере за заштиту становништва од заразних болести представљају скуп свих активности које планирају, организују и спроводе органи Републике Србије, аутономне покрајине, јединица локалне самоуправе, привредни субјекти и правна лица, институти и заводи за јавно здравље и друге здравствене установе, здравствени радници и здравствени сарадници и физичка лица у циљу заштите становништва од заразних болести.

Заштита становништва од заразних болести врши се спровођењем општих, посебних, ванредних и других мера за заштиту становништва од заразних болести, у складу са законом.

1. Опште мере

Члан 15.

Опште мере за заштиту становништва од заразних болести спроводе се у објектима који подлежу санитарном надзору, односно над објектима, просторијама, уређајима, опремом и над лицима која обављају делатност у области здравства, социјалног збрињавања, образовања, пословања са храном, угоститељства, туризма, трговине и услуга, унутрашњег и међународног саобраћаја, спорта и рекреације.

Члан 16.

Опште мере за заштиту становништва од заразних болести су:

- 1) обезбеђивање здравствено исправне воде за пиће путем објеката за јавно снабдевање водом за пиће, воде за санитарно-хигијенске и рекреативне потребе, као и санитарне заштите изворишта;
- 2) обезбеђивање здравствено безбедне хране, предмета који долазе у додир с храном и предмета опште употребе, као и санитарно-хигијенских услова за њихову производњу и промет;
- 3) обезбеђивање здравствене исправности купалишних, базенских вода, јавних чесми и извора и других вода од јавно здравственог интереса;
- 4) обезбеђивање санитарно-техничких и хигијенских услова у објектима под санитарним надзором и другим објектима у којима се обавља друштвена, односно јавна делатност;
- 5) спровођење превентивне дезинфекције, дезинсекције и дератизације у насељеним местима, на јавним површинама, у стамбеним објектима, у средствима јавног саобраћаја, у објектима под санитарним надзором и њиховој непосредној околини и у другим објектима у којима се обавља друштвена, односно јавна делатност;
- 6) уклањање људских и животињских излучевина, лешева, органа и ткива, отпадних вода и других отпадних материја на начин и под условима који не угрожавају здравље становништва, изворишта воде за пиће и животну средину.

Дезинфекција, дезинсекција и дератизација спроводи се ради одржавања хигијене и смањења, заустављања раста и размножавања или потпуног уклањања присуства микроорганизама, штетних зглавкара и глодара на простору и у објекту из става 1. овог члана.

Дезинфекција као општа мера подразумева и свакодневну и сталну дезинфекцију руку, прибора, предмета, опреме, радних површина и санитарних просторија у свим објектима у којима се припрема, производи, чува или послужује храна и у објектима који подлежу санитарном надзору, а обавезни су да је спроводе корисници површина, просторија или објеката из става 1. овог члана, као континуирани свакодневни процес у одржавању хигијене пословног простора.

Дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију као општу меру, спроводе заводи односно институти за јавно здравље, друга правна лица и предузетници ако испуњавају прописане услове.

Брод који обавља међународна путовања, а био је загађен глодарима, мора да има сведочанство о дератизацији у складу са овим законом и МЗП.

Брод који обавља међународна путовања, а није био загађен глодарима, мора да има сведочанство о ослобађању од дератизације у складу са овим законом и МЗП. Наведеним сведочанством доказује се да је брод за одређено време, утврђено у сведочанству, ослобођен од вршења дератизације.

Сведочанство о дератизацији и сведочанство о ослобађању од дератизације издаје санитарни инспектор на граничном прелазу у складу са овим законом и МЗП а на основу прегледа брода као и доказа о спроведеним мерама дератизације.

Спровођење општих мера за заштиту становништва од заразних болести и обезбеђивање средстава за њихово спровођење организују и спроводе органи јединица локалне самоуправе, аутономне покрајине, Републике Србије, правна лица и предузетници, у складу са законом.

Министар прописује ближе услове за спровођење дезинфекције, дезинсекције и дератизације.

Министар прописује ближе услове о здравственој исправности базенских вода.

2. Посебне мере

Члан 17.

Посебне мере за заштиту становништва од заразних болести су:

- 1) рано откривање извора, резервоара и путева преношења заразе;
- 2) епидемиолошко испитивање и истраживање;
- 3) лабораторијско испитивање ради утврђивања узрочника заразних болести;
- 4) постављање дијагнозе заразне болести;
- 5) пријављивање;
- 6) превоз, изолација и лечење;
- 7) здравствени надзор и карантин;
- 8) имунизација и хемиофилактика;
- 9) дезинфекција, дезинсекција и дератизација по епидемиолошким индикацијама;
- 10) здравствени прегледи одређених категорија запослених лица у објектима под санитарним надзором, као и одређених категорија становништва ради утврђивања носилаштва узрочника заразних болести;
- 11) здравствено васпитање и образовање одређених категорија запослених лица;
- 12) информисање здравствених радника и становништва.

Посебне мере из става 1. овог члана организују и непосредно спроводе здравствене установе, приватна пракса и правна лица која обављају и здравствену делатност, здравствени радници и органи државне управе.

Меру дезинсекције и дератизације по епидемиолошким индикацијама утврђену у ставу 1. тачка 9) овог члана, осим у здравственим установама, школама, предшколским установама и другим објектима у којима бораве деца, омладина и стара лица, спроводе и друга правна лица и предузетници, у складу са законом.

Рано откривање извора, резервоара и путева преношења заразних болести

Члан 18.

Рано откривање извора, резервоара инфекције и путева преношења заразних болести спроводи се епидемиолошким испитивањем случајева заразних болести, у складу са дефиницијама случаја и стручно-методолошким упутствима, и активним проналажењем типичних и атипичних случајева заразних болести и особа под ризиком, као и лабораторијским испитивањима узорака воде, хране, вектора и других узорака из

животне средине, а у циљу спречавања преношења болести на осетљиве особе и сузбијања заразне болести.

Епидемиолошко испитивање и истраживање

Члан 19.

Епидемиолошко испитивање се спроводи ради утврђивања фактора који су допринели настанку заразне болести и/или њеном преношењу, као и ради откривања епидемије заразне болести, утврђивања узрочника заразне болести, а у циљу спречавања и сузбијања тих болести.

Подаци добијени епидемиолошким испитивањем уписују се у епидемиолошки упитник.

Епидемиолошко испитивање спроводи доктор медицине специјалиста епидемиологије надлежног завода, односно института за јавно здравље и других здравствених установа у сарадњи са доктором медицине који је поставио дијагнозу заразне болести и у складу са дефиницијом случаја.

Епидемиолошко испитивање из става 1. овог члана спроводе заводи, односно институти за јавно здравље, у случају:

- 1) појаве епидемије заразне болести;
- 2) сумње да постоји обољење од колере, куге, великих богиња, жуте грознице, других вирусних хеморагичких грозница, полиомијелитиса, дифтерије, малих богиња, ботулизма, САРС-а и других болести од епидемиолошког значаја;
- 3) појаве заразне болести у складу са листом заразних болести;
- 4) појаве заразне болести непознатог узрочника.

У циљу раног откривања извора, резервоара и путева преношења заразних болести послове из става 4. овог члана обављају Завод и надлежни заводи, односно институти за јавно здравље, који морају обезбедити трајну приправност доктора медицине, доктора медицине специјалисте епидемиологије, као и средства за материјалне расходе и накнаду за обављање приправности.

Лице које даје податке у поступку епидемиолошког испитивања дужно је да говори истину и да даје тачне и потпуне податке од значаја за откривање резервоара, извора и начина преношења заразне болести, као и да се, по потреби, подвргне одређеним медицинским испитивањима.

Члан 20.

Епидемиолошко истраживање спроводи се са циљем да се установе резервоар, односно извор и пут преношења заразних болести, као и фактори који су допринели настанку и ширењу епидемије, да се предложи адекватне противепидемијске мере и да се прати њихово спровођење.

Епидемиолошко истраживање организују и спроводе заводи, односно институти за јавно здравље у сарадњи са органом управе надлежним за послове санитарног надзора и здравственим установама на територији на којој је регистрована епидемија.

Лабораторијско испитивање ради утврђивања узрочника заразних болести

Члан 21.

Лабораторијско испитивање ради утврђивања узрочника, типизације узрочника или специфичног одговора организма на присуство узрочника заразних болести (у даљем тексту: лабораторијско испитивање), спроводи се у свим случајевима појаве или сумње на појаву заразне болести, као у случају појаве епидемије, у којима је

утврђивање узročника и типизације узročника заразне болести неопходно за постављање дијагнозе,

Лабораторијско испитивање резистенције узročника на антимикробне агенсе, према клиничким и епидемиолошким индикацијама, обавља се у складу са законом.

Лабораторијско испитивање из ст. 1. и 2. овог члана, врше здравствене установе и приватна пракса које испуњавају за то прописане услове у области микробиологије, у складу са законом којим се уређује здравствена заштита.

Проверу лабораторијских налаза лабораторија из става 3. овог члана, потврђивање и типизацију узročника заразних болести, учешће у надзору над заразним болестима и над инфекцијама повезаним са здравственом заштитом, праћењу антимикробне резистенције и сарадња са међународним лабораторијским мрежама надзора врше референтне лабораторије, у складу са законом.

Унутрашњу проверу квалитета рада лабораторије врши оснивач, а спољну стручну проверу рада лабораторија из става 3. овог члана, у области дијагностичких, односно лабораторијских метода за идентификацију узročника спроводе референтне лабораторије, у складу са законом.

Референтне лабораторије морају бити укључене у систем спољашње контроле квалитета рада на годишњем нивоу у сарадњи са међународним институцијама и организацијама специјализованим за међулабораторијска испитивања и обезбеђивање квалитета.

Лабораторијска испитивања у циљу идентификације и типизације узročника заразне болести од јавно-здравственог интереса за која не постоје услови за лабораторијску дијагностику у лабораторијама и референтним лабораторијама наведеним у ст. 3. и 4. овог члана, врше се у одговарајућим лабораторијама ван земље у складу са одредбама МЗП.

Министар решењем утврђује референтне лабораторије у складу са законом.

Члан 22.

Лабораторије из члана 21. став 3. овог закона, дужне су да евидентирају податке о лабораторијским испитивањима и да дају обавештења о добијеним резултатима у роковима и на начин прописан овим законом.

Лабораторије из члана 21. став 3. овог закона, дужне су да о добијеним резултатима лабораторијских испитивања обавесте:

- 1) подносиоца захтева за лабораторијско испитивање;
- 2) завод односно институт за јавно здравље на територији на којој се налази лабораторија која је извршила лабораторијско испитивање;
- 3) орган управе надлежан за послове санитарног надзора на територији на којој се налази лабораторија која је извршила лабораторијско испитивање, на захтев тог органа;
- 4) референтну лабораторију.

Референтне лабораторије из члана 21. став 4. овог закона, дужне су да о добијеним резултатима лабораторијских испитивања обавесте:

- 1) подносиоца захтева за проверу идентификације узročника заразне болести;
- 2) завод односно институт за јавно здравље на територији на којој је поднет захтев за лабораторијско испитивање и Завод;
- 3) орган управе надлежан за послове санитарног надзора на територији на којој је поднет захтев за лабораторијско испитивање, на захтев тог органа.

Министар прописује начин евидентирања података о лабораторијским испитивањима, рокове и начин обавештавања о добијеним резултатима.

Постављање дијагнозе заразне болести

Члан 23.

Постављање дијагнозе заразне болести спроводи се у складу са клиничким, лабораторијским и епидемиолошким критеријумима према установљеној дефиницији случаја.

Пријављивање

Члан 24.

Обавезном пријављивању, у складу са овим законом, подлеже:

- 1) свако обољење или смрт од заразне болести из члана 5. овог закона у складу са дефиницијом случаја;
- 2) сумња на оболевање од колере, куге, великих богиња, жуте грознице, вирусне хеморагијске грознице, САРС-а, полиомијелитиса, дифтерије, малих богиња, ботулизма, као и појаве непознате заразне болести;
- 3) епидемија заразне болести;
- 4) излучивање узрочника трбушног тифуса, паратифуса, других салмонелоза, шигелоза, јерсиниоза, кампилобактериоза као и носилаштво антигена вирусног хепатитиса Б, присуство антитела на вирусни хепатитис Ц, антитела на ХИВ, као и носилаштво паразита-узрочника маларије;
- 5) сваки неуобичајени догађај који може указивати на злоупотребу биолошког агенса или епидемију изазване непознатим узрочником;
- 6) свака сумња на појаву заразне болести која одговара дефиницији опасности по здравље од међународног значења, према МЗП и СЗО;
- 7) могућност инфекције вирусом беснила;
- 8) акутна флакцидна парализа;
- 9) лабораторијски утврђен узрочник заразне болести;
- 10) инфекција повезана са здравственом заштитом (болничка инфекција);
- 11) резистенција узрочника заразне болести на антимикробне лекове;
- 12) нежељена реакција после имунизације.

Пријављивање из става 1. овог члана врше здравствене установе, друга правна лица која могу обављати и здравствену делатност у складу са законом, приватна пракса и здравствени радници, на прописаном обрасцу, у складу са овим законом.

Доктор медицине или други здравствени радник који утврди обољење, сумњу на обољење или смрт од заразне болести из става 1. овог члана, обавезан је да о томе без одлагања извести надлежни завод, односно институт за јавно здравље који одмах обавештава Завод.

Министар одређује здравствене установе и одређене државне органе којима се пријављују случајеви утврђени у ставу 1. овог члана и прописује рокове, начин и образац за пријављивање тих случајева.

Члан 25.

Завод, односно институт за јавно здравље који утврди заразну болест из групе зооноза или смрт лица проузроковану том заразном болешћу дужан је да о томе одмах извести надлежну ветеринарску организацију и инспекцијске органе надлежне за

послове санитарног и ветеринарског надзора, на територији на којој је заразна болест утврђена.

Надлежна ветеринарска организација која утврди заразну болест из групе зооноза или угинуће животиње проузроковано том болешћу, дужна је да о томе одмах извести завод односно, институт за јавно здравље и орган управе надлежан за послове санитарног надзора на територији на којој је заразна болест утврђена.

Надлежни завод, односно институт за јавно здравље дужан је да одмах извести Завод.

Завод у сарадњи са надлежном ветеринарском организацијом израђује јединствени годишњи извештај о трендовима заразних болести из групе зооноза, у складу са препорукама СЗО и Светске здравствене организације за здравље животиња (ОИЕ), изворима заразе, узрочницима и резистенцији узрочника заразних болести из групе зооноза на антимикуробне лекове.

Министар споразумно са министром надлежним за послове ветерине одређује заразне болести из групе зооноза о којима се врши узајамно извештавање у смислу ст. 1. и 2. овог члана и начин тог извештавања, као и ближе услове о начину вођења евиденције о заразним болестима из групе зооноза.

Превоз, изолација и лечење

Члан 26.

Лица оболела од заразних болести превозе се под условима и на начин којим се спречава преношења заразних болести, по стручно методолошком упутству.

Лица која су оболела од куге, великих богиња и вирусних хеморагичких грозница (изузев хеморагичке грознице са бубрежним синдромом), САРС-а, као и лица за која постоји сумња да су оболела од колере, куге, великих богиња, вирусних хеморагичких грозница, полиомијелитиса и од друге заразне болести непознате етиологије, превозе се санитарским возилом.

Доктор медицине који код одређеног лица утврди обољење од заразне болести или постави сумњу на обољење утврђено у ставу 2. овог члана, дужан је да то лице одмах, санитарским возилом, упуту у здравствену установу у којој се изољују и лече лица оболела од заразних болести.

Члан 27.

Лица оболела или за која постоји сумња да болују од куге, великих богиња и вирусних хеморагијских грозница (изузев хеморагијске грознице са бубрежним синдромом), САРС-а, као и лица за која постоји сумња да болују од заразне болести непознате етиологије, изољују се и лече у здравственим установама за болничко лечење лица оболелих од заразних болести.

Члан 28.

Доктор медицине у здравственој установи за болничко лечење оболелих од заразних болести, који потврди или посумња на обољење од заразне болести утврђено у члану 27. овог закона, у сарадњи са доктором медицине специјалистом епидемиологије надлежног завода односно института за јавно здравље, одређује лицу меру изолације и лечења, односно изолације, у складу са законом.

Лице коме је одређен обавезан превоз санитарским возилом, у складу са чланом 26. овог закона или мера изолације и лечења у складу са чланом 27. овог закона, односно мера изолације у складу са ставом 1. овог члана, дужно је да се придржава налога доктора медицине.

Лице које се не придржава налога доктора медицине, у складу са ставом 2. овог члана, по пријави здравствене установе принудно се изолије у присуству представника органа управе надлежног за унутрашње послове.

Члан 29.

У случају појаве епидемије ширих размера заразне болести из члана 27. лица оболела од те болести изолију се и лече у објектима у којима се могу обезбедити услови за лечење, односно за изолацију и лечење оболелих од заразних болести.

Објекти утврђени у ставу 1. овог члана, одређују се актом министра, на предлог Завода за јавно здравље основаног за територију Републике Србије.

Здравствени надзор и карантин

Члан 30.

Правно лице и предузетник који организују путовање у земљу у којој има обољења која представљају претњу по међународно јавно здравље, као и лице које путује у земљу или долази из земље у којој има обољења која представљају претњу по међународно јавно здравље, дужни су да се пре путовања у ту земљу, као и по повратку из те земље, придржавају обавеза прописаних овим законом и МЗП, као и мера које природа те болести налаже.

Завод месечно, а по потреби и на недељном нивоу доставља информацију о земаљама у којима постоји епидемија и ризик од оболевања од заразних болести које се могу унети у земљу и о томе обавештава Министарство, ради предузимања мера здравственог надзора на граничним прелазима.

Лица која долазе из земаља у којима има колере, куге, великих богиња, жуте грознице, вирусних хеморагијских грозница (изузев хеморагијске грознице са бубрежним синдромом), маларије и/или других обољења која представљају претњу по међународно јавно здравље или постоји епидемија и ризик од оболевања од заразних болести које се могу унети у земљу и лица из става 5. овог члана, са или без здравствених тегоба дужна су да се на граничном прелазу пријаве надлежној здравственој служби, односно органима надлежним за контролу прелажења државне границе као и да се у месту боравка јаве надлежном заводу, односно институту за јавно здравље.

Органи надлежни за контролу прелажења државне границе, царински органи, органи лучке капетаније, авио и други превозници, надлежне медицинске службе на аеродромима и из плана мреже, као и друге службе и инспекције на граничним прелазима, дужни су да санитарном инспектору пруже помоћ и сарадњу у спровођењу мера санитарног надзора прописаних овим законом, другим прописима и МЗП, посебно у погледу идентификације лица која подлежу санитарном надзору у складу са одредбом из става 2. овог члана, прегледа пртљага и средстава у међународном саобраћају и при спровођењу прописаних и потребних мера, ради спречавања уношења и ширења заразних болести.

Здравствени надзор може се одредити, на предлог Завода и за лица која долазе из земаља у којима се организују скупови који су од стране СЗО процењени као скупови високог епидемиолошког ризика.

Лицу које се, у складу са овим законом, ставља под здравствени надзор на граничном прелазу, односно на месту уласка у земљу, санитарни инспектор у складу са информацијом из става 2. овог члана, доноси решење о стављању под здравствени надзор.

Лицу које се ставља под здравствени надзор решењем се даје рок од 24 сата, у коме мора да се јави у надлежни завод, односно институт за јавно здравље, према месту боравка, ради праћења здравственог стања.

Решење санитарног инспектора о стављању под здравствени надзор доставља се и надлежном заводу, односно институту за јавно здравље.

Надлежни завод, односно институт за јавно здравље дужан је да обавести надлежну санитарну инспекцију, о лицима која се у складу са издатим решењем санитарног инспектора нису јавила ради праћења здравственог стања.

Члан 31.

Карантин је мера којом се ограничава слобода кретања и утврђују обавезни здравствени прегледи здравим лицима која су била или за која постоји сумња да су била у контакту са лицима оболелим од заразних болести или са лицем за које постоји сумња да је оболело од заразне болести наведене у члану 27. овог закона, током периода заразности.

Мера карантина спроводи се и у случају појаве друге заразне болести за коју министар, у сарадњи са Комисијом, утврди да представља опасност по здравље становништва Републике Србије.

Доктор медицине специјалиста епидемиологије надлежног завода, односно института за јавно здравље одређује која лица подлежу обавези стављања у карантин.

Лицима којима се одређује мера карантина, уручује се решење санитарног инспектора. Дужина трајања мере утврђене у ставу 1. овог члана одређује се у времену трајања максималне инкубације одређене заразне болести.

Лица којима се одређује мера карантина морају се придржавати мера наложених решењем, под претњом принудног стављања у карантин.

Запосленим лицима којима се одређује мера карантина, за време проведено у карантину припада одговарајућа надокнада, у складу са законом.

Организовање и спровођење мере карантина из ст. 1. и 2. овог члана, наређује министар.

Мера карантина спроводи се у објектима који испуњавају услове прописане за спровођење те мере.

Објекти који испуњавају услове из става 8. овог члана, одређују се актом Владе, на предлог министра.

Власници објеката одређених за карантин дужни су да објекат уступе на привремено коришћење, на основу акта Владе, а на предлог Министарства, и за то им припада одговарајућа надокнада.

Здравствени надзор над лицима у карантину врши надлежни завод односно институт за јавно здравље, као и медицински тим који борави у карантину, а обезбеђење обавља орган управе надлежан за унутрашње послове.

Накнада за рад особљу у карантину одређује се у складу са законом.

Министар ближе прописује услове и начин спровођења мера карантина, дужину трајања, као и услове које морају испуњавати објекти за ту намену.

Имунизација и хемиопрофилакса

Члан 32.

Имунизација се врши имунолошким лековима.

Обавезна имунизација је имунизација лица одређеног узраста, као и других лица одређених законом, коју лице које треба да се имунизује као ни родитељ, односно старатељ не може да одбије, осим у случају постојања медицинске привремене или трајне контраиндикације коју утврђује доктор медицине одговарајуће специјалности или стручни тим за контраиндикације.

Имунизација је обавезна за:

- 1) лица одређеног узраста против туберкулозе, дифтерије, тетануса, великог кашља, дечије парализе, малих богиња, рубеле, заушака, вирусног хепатитиса Б, обољења изазваних хемофилусом инфлуенце типа Б; и обољења изазваних стрептококом пнеумоније;
- 2) лица изложена одређеним заразним болестима: хепатитису Б, хепатитису А, трбушном тифусу, беснилу и тетанусу;
- 3) лица у посебном ризику од болести: хепатитиса Б, грипа, менингококне болести, обољења изазваних стрептококом пнеумоније и хемофилусом инфлуенце Б, варичеле, инфекције изазване респираторним синцицијалним вирусом;
- 4) лица запослена у здравственим установама против одређених заразних болести;
- 5) путнике у међународном саобраћају против жуте грознице и других заразних болести по захтеву земље у коју се путује.

За боравак деце у предшколским и школским установа, као и у установама за смештај деце без родитељског старања, неопходно је да се испуњени услови из става 3. тачке 1) овог члана, осим у случају постојања медицинске контраиндикације коју утврђује доктор медицине одговарајуће специјалности или стручни тим за контраиндикације.

Препоручена имунизација је имунизација коју доктор медицине или специјалиста одговарајуће гране медицине препоручује, у складу са програмом имунизације становништва против одређених заразних болести за:

- 1) лица одређеног узраста против варичеле, ХПВ инфекција, хепатитиса А и Б, грипа и обољења изазваних стрептококом пнеумоније и других у складу са законом;
- 2) по клиничким индикацијама против хепатитиса А и Б, грипа, обољења изазваних стрептококом пнеумоније и других у складу са законом;
- 3) путника у међународном саобраћају против трбушног тифуса, хепатитиса А и Б, грипа, дечије парализе и других у складу са законом.

Имунизација се може спроводити и за друге заразне болести коју доктор медицине или специјалиста одговарајуће гране медицине није дужан да препоручи или која се тражи на лични захтев пацијента.

Члан 33.

Лицима утврђеним у члана 32. став 3. овог закона, може се одредити обавезна имунизација и против друге заразне болести која није наведена у том ставу, ако се утврди опасност од преношења те заразне болести.

У случају појаве епидемије заразне болести утврђене у члана 32. ставу 3. овог закона, може се одредити и препоручена или обавезна ванредна имунизација против те заразне болести за сва лица, односно за одређене категорије лица, ако се утврди опасност од преношења те заразне болести, као и у случају уношења у земљу одређене заразне болести, у складу са плановима за одстрањивање и одржавање статуса искорењивања одређених заразних болести.

Обавезна, односно препоручена ванредна имунизација из ст. 1. и 2. овог члана, наређује се актом министра, у складу са препорукама СЗО, на предлог Завода уз сагласност Комисије.

Члан 34.

Имунизација специфичним имуноглобулинима обавезна је за лица којима је, по епидемиолошким индикацијама, потребна постекспозициона заштита против тетануса,

беснила, хепатитиса Б, као и у случају друге болести из члана 5. овог закона, као и нове болести.

Члан 35.

Заштита лековима (хемиопрофилакса) спроводи се код лица која су изложена заражавању од туберкулозе, маларије, менингококне болести и ХИВ инфекције, а по епидемиолошким индикацијама и код лица која су изложена другим заразним болестима, у складу са законом.

Заштиту лековима организују и спроводе надлежне здравствене установе и здравствени радници.

Члан 36.

На предлог министра, Програм имунизације становништва против заразних болести доноси Влада за период од три године.

Имунизацију имунолошким лековима организују и спроводе надлежне здравствене установе и здравствени радници према утврђеном Плану имунизације.

План имунизације доносе здравствене установе сваке године у сарадњи са надлежним заводом, односно институтом за јавно здравље и достављају их на сагласност Заводу.

Члан 37.

Имунизацију из члана 36. овог закона, по извршеном прегледу сваког лица које треба имунизовати, као и вођење прописане евиденције о извршеним имунизацијама врши доктор медицине.

Надзор над спровођењем имунизације из става 1. овог члана врше надлежни завод, односно институт за јавно здравље.

Члан 38.

Министарство, на предлог Завода, одређује здравствене установе које могу вршити имунизацију лица против беснила и путника у међународном саобраћају.

Члан 39.

Вакцине и други имунобиолошки препарати морају се транспортовати и чувати до њихове употребе под условима које је утврдио произвођач, придржавајући се принципа хладног ланца уз обезбеђивање индикатора температурних услова и овереног записа о надзору температуре.

Инспекцијски надзор над хладним ланцем вакцина и имунобиолошких препарата спроводи орган надлежан за послове санитарног надзора.

Министар прописује услове, начин и индикације за спровођење имунизације, начин вођења евиденције о извршеној имунизацији, као и начин заштите лековима, начин вођења евиденције и извештавања о спроведеној заштити лековима.

Дезинфекција, дезинсекција и дератизација по епидемиолошким индикацијама

Члан 40.

Обавезна је дезинфекција излучевина, личних и других предмета, као и стамбених и других објеката, просторија и превозних средстава у којима је боравило лице оболело од великих богиња и вирусне хеморагијске грознице (изузев хеморагијске грознице са бубрежним синдромом), САРС-а, као и од друге заразне болести за коју надлежна здравствена установа утврди да представља опасност по здравље становништва.

Члан 41.

Обавезна је дезинсекција лица, личних предмета, стамбених и других просторија и превозних средстава у којима је боравило лице оболело или за које се сумња да је оболело од куге, односно друге заразне болести коју преносе зглавкари, за коју надлежна здравствена установа утврди да представља опасност по здравље становништва.

У случају појаве аутохтоне маларије, обавезна је дезинсекција стамбених и других објеката, превозних средстава, насеља и њихове околине, на угроженом, односно зараженом подручју.

Члан 42.

Обавезна је дератизација домаћинства, насеља и њихове околине, лука и пристаништа, аеродрома, бродова и других средстава јавног саобраћаја, складишта и других јавних просторија, у случају појаве или опасности од појаве куге, као и друге заразне болести чији су преносиоци глодари, а за коју надлежна здравствена установа утврди да представља опасност по здравље становништва.

Члан 43.

Свако правно и физичко лице дужно је да омогући несметано вршење дезинфекције, дезинсекције и дератизације у случајевима утврђеним законом.

Члан 44.

Здравствене установе, правна лица и предузетници могу почети са радом и обављати послове дезинфекције, дезинсекције и дератизације када Министарство утврди да су испуњени прописани услови.

Испуњеност прописаних услова из става 1. овог члана, Министарство утврђује преко санитарних и здравствених инспектора.

Министар прописује услове у погледу стручне спреме радника, техничке опремљености, просторија и других услова.

Контролу ефикасности спроведених мера дезинфекције, дезинсекције и дератизације врше референтне установе, именоване од стране министра.

Здравствени прегледи одређених категорија запослених лица у објектима под санитарним надзором, као и одређених категорија становништва ради утврђивања носилаштва узрочника заразних болести

Члан 45.

Обавезном здравственом прегледу, у складу са овим законом подлежу:

1) запослени на пословима јавног снабдевања становништва водом за пиће, производње, промета и услуживања хране, изузев лица запослених у производњи жестоких алкохолних пића, вина, сирћета и сирћетне киселине, као и лица запослених у објектима за промет хране у којима се врши промет искључиво оригинално запакованом храном;

2) запослени на пословима исхране, неге и одржавања хигијене у предшколским установама, установама за колективни смештај деце и омладине и установама социјалне заштите за смештај одређених категорија лица;

3) запослени у здравственим установама и приватној пракси који пружају услуге здравствене заштите на одељењима са повећаним ризиком од заразних болести, и то: на пословима дијагностике, лечења, неге, исхране болесника и пословима одржавања хигијене;

4) запослени на пословима производње, промета и издавања лекова и медицинских средстава, односно који на други начин долазе у непосредан контакт са лековима и медицинским средствима;

5) запослени на пословима пружања услуге хигијенске неге и улепшавања лица и тела, пословима пружања немедицинских естетских интервенција којима се нарушава интегритет коже, као и запослени на пословима производње козметичких средстава;

6) лица која у току школовања обављају обавезну праксу на пословима утврђеним у ставу 1. тач. од 1) до 5) овог члана.

На пословима утврђеним у ставу 1. тач. од 1) до 5) овог члана, не могу се запошљавати, односно не могу обављати делатност или обавезну праксу лица која нису подвргнута обавезном здравственом прегледу у складу са овим законом.

На пословима утврђеним у ставу 1. тач. од 1) до 5) овог члана, не могу се запошљавати, односно не могу обављати делатност или обавезну праксу лица оболела од одређених заразних болести, као ни лица која су носиоци одређених микроорганизама и паразита.

Меру обавезних здравствених прегледа одређених категорија запослених, других лица и клицоноша утврђених у ставу 1. организује и спроводи надлежни завод односно институт за јавно здравље на територији за коју је основан.

Здравствене установе, приватна пракса, друга правна лица, предузетници и физичка лица која обављају делатност из става 1. тач. 1) до 6) овог члана, дужни су да обезбеде вршење обавезних здравствених прегледа одређених категорија својих запослених у роковима и на начин прописан законом и сnose трошкове тих прегледа, као и да у пословним просторијама објекта у којима се обавља делатност чувају санитарне књижице, као доказ о обављеном здравственом прегледу.

Члан 46.

Обавезном здравственом прегледу ради утврђивања носилаштва узрочника заразних болести подлежу:

- 1) даваоци крви, ћелија, ткива, органа или делова органа који се пресађују;
- 2) труднице;
- 3) особе на лечењу хемодијализом;
- 4) лица која су била акцидентално изложена доказано инфективном или потенцијално инфективном материјалу;
- 5) одојчад или деца која су током трудноће, рађања или по рођењу била изложена ХИВ инфекцији или вирусној хепатитис Ц инфекцији, као и одојчад или деца са сумњом на конгенитални сифилис;
- 6) новорођенчад/одојчад рођена од мајки са сумњом на инфекцију вирусом рубеле или потврђеном инфекцијом вирусом рубеле у трудноћи, односно она са сумњом на конгенитални рубела синдром;
- 7) лица на издржавању казне затвора;
- 8) лица смештена у социјалне установе у којима се обавља и здравствена делатност, као и лица смештена у ђачке и студенске домове;
- 9) лица која траже азил;
- 10) лица која су на програмима инсеминације или вештачке оплодње, у складу са законом којим се уређује биолошки потпомогнутаљ оплодња.

11) здравствени радници који су експонирани ХБВ вирусу на ХБсАг или антиХБс у зависности од тога да ли су вакцинисани против хепатитиса Б.

Препорученом здравственом прегледу, ради утврђивања носилаштва узрочника заразних болести подлежу:

- 1) труднице;
- 2) жртве сексуалног напада или злостављања;
- 3) лица са дијагностикованом активном туберкулозом;
- 4) лица са клинички манифестним знацима или симптомима који указују на ослабљен имунолошки систем;
- 5) лица која су била потенцијално, ненасилно изложена инфекцији која се преноси парентералним или сексуалним путем.

Обавезни или препоручени здравствени прегледи ради утврђивања носилаштва узрочника заразних болести могу бити прописани и за друге категорије становништва према епидемиолошким индикацијама и у складу са препорукама СЗО и других међународних организација.

Меру обавезног и препорученог здравственог прегледа за одређене категорије становништва из става 1. овог члана, организују и спроводе надлежне здравствене установе, у складу са законом.

Министар одређује заразне болести и носилаштво одређених микроорганизама и специфичних антитела, прописује врсте обавезних и препоручених здравствених прегледа којима подлежу лица из чл. 45. и 46. овог закона, као и услове, рокове и начин спровођења тих прегледа и извештавања.

Здравствено васпитање и образовање одређених категорија запослених лица

Члан 47.

Здравствене установе, правна лица која обављају и здравствену делатност, приватна пракса и здравствени радници дужни су да кроз промоцију здравља оболела лица и друга лица из њихове непосредне околине поуче о начину заштите од заразне болести, у складу са законом.

Члан 48.

Запослени из члана 45. став 1. тач. 1), 2), 3), 4) и 5) овог закона, морају да имају основна знања о личној хигијени и мерама заштите од заразних болести. Обуку организује и спроводи Министарство у сарадњи са надлежним заводима односно институтима за јавно здравље.

Трошкове обуке из става 1. овог члана, сноси здравствена установа, приватна пракса, правно лице и предузетник.

Министар прописује програм обуке за стицање основних знања из става 1. овог члана, начин његовог спровођења, висину трошкова и накнаду за рад комисије и уређује остала питања.

Информисање здравствених радника и становништва

Члан 49.

Заводи, односно институти за јавно здравље обавезни су да информишу здравствене раднике и становништво о разлозима и начину спровођења посебних мера за сузбијање и спречавање заразних болести, а посебно у случајевима када је потребна сарадња здравствених радника и становништва у спровођењу посебних мера за сузбијање и спречавање заразних болести.

Здравствени радници или правна лица које обављају здравствену делатност могу информисати остале здравствене раднике и становништво искључиво у делу мера које сами спроводе.

На предлог Завода за јавно здравље основаног за територију Републике Србије у случајевима из става 1. овог члана министар ће информисати здравствене раднике и становништво о спровођењу посебних мера за сузбијање и спречавање заразних болести.

3. Ванредне мере за заштиту становништва од заразних болести и начин њиховог спровођења

Проглашавање епидемије заразне болести од већег епидемиолошког значаја

Члан 50.

Министар проглашава појаву епидемије заразне болести од већег епидемиолошког значаја и наређује мере које се у том случају морају спроводити.

Акт из става 1. овог члана, министар доноси на предлог Комисије и Завода најкасније у року од два дана од дана достављања предлога.

Предлог из става 2. овог члана, садржи: назив заразне болести, подручје захваћено епидемијом, мере које се у том случају морају спроводити, начин њиховог спровођења и средства потребна за обезбеђивање спровођења тих мера.

Министар на предлог Завода у сарадњи са Комисијом проглашава престанак епидемије од већег епидемиолошког значаја.

Спровођење мера у ванредним ситуацијама

Члан 51.

У случају ванредних ситуација (елементарне несреће и катастрофе, појаве епидемије заразне болести, појаве нове или недовољно познате заразне болести и у случају сумње на употребу биолошког агенса и друго) који могу да угрозе здравље и животе људи и у којима постоји непосредна опасност за масовно преношење заразних болести, спроводе се следеће мере:

- 1) организовање, планирање и обезбеђивање спровођења мера спречавања и сузбијања заразних болести;
- 2) брза епидемиолошка процена у циљу хитног предузимања непосредних мера заштите становништва;
- 3) епидемиолошки надзор у ванредној ситуацији, увођењем система раног упозоравања док постоје разлози наведени у ставу 1. овог члана;
- 4) превоз, изолација и карантин ако постоји индикација;
- 5) активирање система комуникације у ванредном стању;
- 6) обавезно учешће здравствених установа, приватне праксе, предузетника и грађана у сузбијању ризика за јавно здравље и коришћење одређених објеката, опреме и превозних средстава ради спречавања и сузбијања преношења заразних болести, а на основу наредбе министра.

Епидемиолошки надзор спроводи се док постоје разлози наведени у ставу 1. овог члана.

Епидемиолошки надзор у ванредној ситуацији, у ставу 1. овог члана, организују и спроводе заводи, односно институти за јавно здравље, у сарадњи са Министарством.

Спровођење мера у ванредној ситуацији обавља се у складу са законом којим се уређују ванредне ситуације и овим законом.

Члан 52.

Министар на основу предлога Комисије и Завода може наредити:

- а) забрану окупљања на јавним местима;
- б) ограничење кретања становништва у подручју захваћеном ванредном ситуацијом;
- в) забрану или ограничење путовања;
- г) забрану или ограничење промета појединих врста робе и производа;
- д) ванредну вакцинацију.

Мере из става 1. овог члана, трају до престанка опасности.

Спречавање уношења заразних болести у земљу и њиховог преношења у друге земље

Члан 53.

Ради спречавања уношења заразних болести у земљу, сузбијања и спречавање њиховог преношења у друге земље, министар на предлог Комисије и Завода може наредити мере за заштиту становништва од заразних болести, и то:

- 1) забрану путовања у земљу у којој влада епидемија заразне болести;
- 2) забрану кретања становништва, односно ограничење кретања становништва у подручју захваћеном одређеном заразном болешћу, односно епидемијом те заразне болести;
- 3) забрану или ограничење промета појединих врста робе и производа;
- 4) обавезно учешће здравствених установа, других облика обављања здравствене делатности, других правних лица, предузетника и грађана у сузбијању заразне болести и коришћењу одређених објеката, опреме и превозних средстава ради сузбијања заразних болести.

За учешће у спровођењу мере из става 1. тачка 4) овог члана, здравственим установама, приватној пракси, другим правним лицима, предузетницима и грађанима припада одговарајућа надокнада у складу са законом.

Мере из става 1. овог члана, могу трајати најдуже док постоји опасност од уношења заразне болести у земљу, односно од ширења епидемије заразне болести.

4. Друге мере за заштиту становништва од заразних болести и начин њиховог спровођења

Превенција и сузбијање инфекција повезаних са здравственом заштитом (болничка инфекција)

Члан 54.

Здравствене установе, приватна пракса, социјалне установе у којима се обавља и здравствена делатност и друга правна лица која могу обављати и здравствену делатност дужне су да спроводе стручне, организационе и друге прописане мере ради спречавања појаве, као и ради раног откривања и сузбијања болничких инфекција унутар установе.

Ради спровођења мера из става 1. овог члана, здравствене установе и социјалне установе у којима се обавља и здравствена делатност, дужне су да образују комисију за заштиту од болничких инфекција.

Министар прописује мере из става 1. овог члана, начин и поступак за њихово спровођење, као и начин образовања и рада комисије за заштиту од болничких инфекција.

**Хигијенско поступање приликом пружања услуга хигијенске неге и
улепшавања лица и тела, као и немедицинских естетских
интервенција којима се нарушава интегритет коже**

Члан 55.

Правна лица и предузетници који обављају делатност пружања услуга хигијенске неге и улепшавања лица и тела, као и немедицинских естетских интервенција којима се нарушава интегритет коже (у даљем тексту: хигијенске услуге), дужни су да своје услуге пружају под условима и на начин којим се спречава појава и преношење заразних болести.

Министар прописује ближе услове у погледу кадрова, просторија, уређаја и опреме које морају испуњавати правна лица и предузетници који обављају делатност пружања хигијенских услуга, као и начин поступања којим се спречава појава и преношење заразних болести приликом пружања тих услуга.

Поступање са посмртним остацима умрлих лица

Члан 56.

Посмртни остаци умрлих лица преносе се, односно ископавају и преносе, на начин и под условима којима се спречава појава и преношење заразних болести.

Члан 57.

Пренос посмртних остатака умрлих лица која су умрла од заразних болести из члана 5. овог закона, и незаразних болести, обавља се под условима и на начин предвиђен овим законом.

Члан 58.

Пренос и превоз умрлих лица од заразних болести, обавља се на подручју Републике Србије на основу спроводнице а из Републике Србије у иностранство, на основу спроводнице и решења (одобрења), које издаје надлежан санитарни инспектор.

Члан 59.

Пренос умрлих лица која нису била сахрањивана и која нису умрла од заразних болести из члана 5. овог закона, обавља се на подручју Републике на основу спроводнице а из Републике у иностранство на основу спроводнице и решења (одобрења), које издаје територијално надлежни санитарни инспектор.

Члан 60.

Умрло лице се преноси из иностранства у Републику Србију на основу спроводнице коју издаје надлежно дипломатско, односно конзуларно представништво Републике Србије у држави из које се умрло лице износи.

Члан 61.

Ископавање и пренос умрлог лица из једног гробног места ради сахране у друго гробно место, на истом гробљу, или у истом насељеном месту, обавља се на основу одобрења издатог од општинског органа управе надлежног за послове комуналне делатности.

Ископавање и пренос умрлог лица из једног места ради сахране у друго место на територији Републике Србије или из Републике Србије у иностранство, обавља се на основу спроводнице коју издаје територијално надлежни санитарни инспектор.

Члан 62.

Пренос урне умрлог лица обавља се са спроводницом.

Члан 63.

Санитарни инспектор издаје спроводницу и решење на основу јавне исправе којом се доказује идентитет умрлог лица и потврде о узроку смрти.

Изузетно спроводницу може издати и доктор медицине који је константовао смрт и присуствовао опремању лица умрлог у здравственој установи, војној јединици или јединици полиције.

Члан 64.

Трошкови преноса умрлог лица сноси лице које је поднело захтев за издавање одобрења за пренос, ако према посебним прописима или међународним уговором није другачије одређено.

Члан 65.

Министар прописује услове и начин опремања, ископавања и преношења посмртних остатака умрлог лица и образац спроводнице.

V. ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ

Члан 66.

Ради спречавања и сузбијања заразних болести од значаја за Републику Србију, Министарство:

- 1) прати кретање заразних болести на основу извештаја Завода;
- 2) доноси трогодишњи програм имунизације на предлог Завода;
- 3) усклађује рад надлежних органа аутономне покрајине, јединица локалне самоуправе у спречавању и сузбијању заразних болести и спровођење мера за заштиту од заразних болести које се појављују у епидемијском облику и угрожавају две или више општина;
- 4) на предлог Завода наређује спровођење мера заштите од заразних болести у случају епидемије која угрожава више јединица локалне самоуправе, посебно већих епидемија и епидемија непознатог узрочника.

Члан 67.

Министарство унутрашњих послова пружа помоћ Министарству у границама својих надлежности у спровођењу мера инспекцијског надзора као и при спровођењу других мера прописаних овим законом.

Члан 68.

Здравствене установе, приватна пракса, правна лица, предузетници, здравствени радници и грађани дужни су да спроводе мере прописане овим законом и поступе по решењу санитарног инспектора ради заштите становништва од заразних болести, у роковима, под условима и на начин одређен тим решењем.

Здравствене установе, приватна пракса и друга правна лица која у вршењу здравствене делатности открију заразну болест, дужни су да предузму прописане мере за спречавање преношења и сузбијања те заразне болести и друге мере које природа болести захтева, као и да поуче оболела лица и друга лица из њихове околине о начину заштите од те заразне болести.

Члан 69.

Лице оболело од заразне болести, односно носилац узрочника заразне болести дужно је да даје истините податке током епидемиолошког испитивања и да се придржава одређених мера и упутстава здравствене установе, односно налога доктора медицине, нарочито у погледу спречавања преношења заразне болести.

Члан 70.

Средства за спровођење посебних мера за заштиту становништва од заразних болести утврђених у члану 17. став 1. овог закона, изузев за здравствене прегледе одређених категорија запослених и других лица утврђених у члану 45. став 1. овог закона, вакцинацију лица у међународном саобраћају, вакцинацију препорученим и другим вакцинама на захтев пацијената из члана 32. овог закона, као и за образовање одређених категорија запослених лица из члана 48. овог закона, обезбеђују се у складу са законом којим се уређује област здравствене заштите и законом којим се уређује област здравственог осигурања.

Члан 71.

Средства за спровођење заштите становништва од заразних болести које нису утврђене овим законом а чија појава може угрозити здравље становништва Републике Србије и од заразних болести чији је узрочник непознат, као и средства за спречавање, сузбијање и гашење епидемија тих заразних болести, обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Средства за спровођење ванредних мера утврђених овим законом обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Средства за спровођење програма утврђених у чл. 8. и 9. овог закона, потврђених међународних уговора и међународних санитарних конвенција, обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Члан 72.

Средства за одговарајућу надокнаду трошкова насталих у вези са коришћењем објеката за лечење, односно за изолацију и лечење лица оболелих од одређене заразне болести у случају епидемије те заразне болести од већег епидемиолошког значаја, за коришћење објеката за спровођење мере карантина, који су за ту сврху одређени актом министра у складу са чланом 31. овог закона, као и средства за спровођење ванредних мера наређених ради спречавања уношења у земљу, преношења и сузбијања заразних болести у складу са чланом 53. овог закона, обезбеђују се у буџету Републике Србије.

VI. ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР**Члан 73.**

Инспекцијски надзор над применом овог закона и других прописа и општих аката којима се уређује област заштите становништва од заразних болести врши Министарство, преко санитарних инспектора.

У вршењу инспекцијског надзора из става 1. овог члана, санитарни инспектор има право и дужност да:

- 1) нареди предузимање прописаних мера и других радњи у складу са законом;
- 2) нареди предузимање других мера у складу са обавезама утврђеним међународним санитарним конвенцијама и другим међународним уговорима;
- 3) нареди прописани здравствени преглед запослених, других лица и клицоноша, као и преглед производа, уређаја и опреме, узимање потребног материјала за лабораторијска испитивања ради утврђивања узрочника заразних болести;

4) нареди здравствени преглед лица и биолошког материјала ради утврђивања заразних болести, односно узročника заразних болести због којих се налаже мера стављања под здравствени надзор;

5) нареди, према дефиницији случаја или према процењеној епидемиолошкој ситуацији принудну изолацију и лечење лицима оболелим од пандемијског грипа куге, великих богиња и вирусних хеморагијских грозница (изузев хеморагијске грознице са бубрежним синдромом), САРС-а, односно, принудну изолацију лицима за која постоји сумња да болују од куге, великих богиња, вирусних хеморагијских грозница, САРС-а, као и од других заразних болести непознате етиологије. Рок за спровођење ове мере предлаже доктор медицине, специјалиста епидемиологије а спроводи санитарним инспектором;

6) нареди принудно стављање у карантин здравим лицима која су била или за која постоји сумња да су била у контакту са лицима оболелим од пандемијског грипа на почетку преношења, куге, великих богиња и вирусних хеморагијских грозница (изузев хеморагијске грознице са бубрежним синдромом), САРС-а и од друге заразне болести за коју референтна здравствена установа утврди да представља опасност по здравље становништва Републике Србије;

7) забрани обављање делатности лицима запосленим на пословима утврђеним у члану 45. став 1. тач. од 1. до 5. овог закона, као и лицима која на тим пословима обављају обавезну праксу, ако нису подвргнути обавезном здравственом прегледу у роковима и на начин утврђен овим законом, или ако у пословним просторијама објекта у коме се обавља одређена делатност не поседују санитарне књижице као доказ о обављеном здравственом прегледу, до прибављања резултата да не болују од одређених заразних болести, односно да нису носиоци узročника тих заразних болести;

8) забрани обављање делатности лицима запосленим на пословима утврђеним у члану 45. став 1. тач. од 1. до 5. овог закона, као и лицима која на тим пословима обављају обавезну праксу, ако су оболела од активне туберкулузе, гнојних обољења коже и слузнице, одређених микоза и одређених цревних заразних болести, или су излучиоци узročника тих заразних болести, до излечења, односно до престанка излучивања узročника заразних болести;

9) забрани даљу дистрибуцију вакцине или имунобиолошког препарата ако се утврди да се приликом њиховог транспорта и чувања није придржавало принципа хладног ланца;

10) забрани, односно ограничи кретање особама за које се посумња или утврди да су се могле заразити кугом, великим богињама, вирусним хеморагијским грозницама (изузев хеморагијске грознице са бубрежним синдромом) и другом заразном болешћу за коју референтна здравствена установа утврди да представља опасност по здравље становништва Републике Србије;

11) забрани окупљање особа у школама, предшколским установама, здравственим установама, јавним објектима и на другим јавним местима док траје опасност од епидемије заразне болести од већег епидемиолошког значаја;

12) привремено забрани коришћење просторија за рад у здравственој установи или делу здравствене установе у случају појаве епидемије болничке инфекције која није сузбијена предложеним противепидемијским мерама;

13) забрани обављање послова дезинфекције, дезинсекције и дератизације здравственим установама и другим правним лицима и предузетницима који не испуњавају прописане услове за вршење дезинфекције, дезинсекције и дератизације, до испуњења тих услова;

14) да поднесе пријаву надлежном органу за учињено кривично дело, односно захтев надлежном органу за покретање прекршајног поступка у складу са законом;

15) да обавести други орган о разлозима за предузимање мера за које је тај орган надлежан.

Члан 74.

Ради заштите од уношења заразних болести на територију Републике Србије, санитарни инспектори на граници, врше санитарни надзор над путницима и њиховим стварима и над саобраћајним средствима у међународном саобраћају.

У вршењу инспекцијског надзора из става 1. овог члана, санитарни инспектор има право и дужност да:

1) нареди здравствени преглед лица и биолошког материјала ради утврђивања заразних болести;

2) забрани, односно ограничи кретање особама за које се посумња или се утврди да су се могле заразити кугом, великим богињама, вирусним хеморагијским грозницама, жутом грозницом, САРС-ом и другом заразном болешћу за коју Комисија утврди да представља опасност по здравље становништва Републике Србије;

3) забрани уношење у земљу хране и воде лицима која долазе из земаља у којима има колере и из других земаља у којима има других заразних болести које се могу пренети храном и водом, а за које Комисија утврди да представљају опасност по здравље становништва Републике Србије;

4) нареди предузимање других мера у складу са овим законом и обавезама утврђеним међународним санитарним конвенцијама и другим међународним уговорима.

Члан 75.

Мере утврђене у члану 73. став 2. тач. 1) до 15) и члану 74. став 2. тач. 1) до 4) овог закона, одређују се решењем санитарног инспектора у управном поступку.

Предузимање изузетно хитних мера ради отклањања непосредне опасности по живот и здравље људи, санитарни инспектор може наредити и усменим решењем, у складу са законом.

Решење из става 2. овог члана, уноси се у записник о извршеном санитарном надзору.

Против решења санитарног инспектора из ст. 1. и 2. овог члана, може се изјавити жалба у року од осам дана од дана достављања решења.

Жалба против решења санитарног инспектора не одлаже извршење тог решења.

По жалби против решења санитарног инспектора одлучује министар.

Решење из става 6. овог члана је коначно.

Члан 76.

Здравствене установе, приватна пракса, друга правна лица, предузетници и грађани који подлежу надзору из чл. 73. и 74. овог закона, дужни су да омогуће органу управе надлежном за послове санитарног надзора, као и заводима односно институтима за јавно здравље да врше надзор, односно прописане прегледе лица и производа, објеката, просторија, уређаја и опреме, као и узимање потребног материјала за лабораторијско испитивање и предузимање других прописаних и наређених мера, ради спречавања или сузбијања заразних болести.

Трошкове који настану у вршењу лабораторијских испитивања из става 1. овог члана, сноси правно лице, односно предузетник који обавља делатност у објекту у којем се врши надзор.

VII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 77.

Новчаном казном у износу од 50.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај здравствена установа и друго правно лице ако:

1) обавља дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију, а не испуњава прописане услове (члан 44. став 1);

2) не омогући органу управе надлежном за послове санитарног надзора, као и здравственим установама и здравственим радницима да врше надзор и прописане прегледе лица и производа, објекта, просторија, уређаја и опреме, као и узимање потребног материјала за лабораторијско испитивање и предузимање других прописаних и наређених мера ради спречавања или сузбијања заразних болести (члан 45. став 5);

3) не поступи по наређеним мерама и не узме обавезно учешће у сузбијању заразне болести и коришћењу одређених објеката, опреме и превозних средстава (члан 53. став 1. тачка 4);

За прекршај утврђен у ставу 1. овог члана, казниће се одговорно лице у здравственој установи и другом правном лицу новчаном казном у износу од 30.000 до 150.000 динара.

За прекршај утврђен у ставу 1. овог члана, казниће се оснивач приватне праксе, предузетник новчаном казном у износу од 50.000 до 500.000 динара.

За прекршај утврђен у ставу 1. овог члана, казниће се физичко лице новчаном казном у износу од 20.000 до 150.000 динара.

Члан 78.

Новчаном казном у износу од 50.000 до 2.000.000 динара, казниће се за прекршај здравствена установа и друго правно лице ако:

1) не организује и не спроводи мере за заштиту становништва од заразних болести, у складу са законом (члан 13. став 1);

2) не пријави случај који подлеже обавезном пријављивању, у складу са овим законом (члан 24. став 2);

3) при дистрибуцији, транспорта и чувања вакцине или имунобиолошког препарата не придржава принципа хладног ланца (члан 39. став 1);

4) ради, запосли, односно дозволи обављање делатности или обавезне праксе лицима која нису подвргнута обавезним здравственим прегледима у складу са овим законом (члан 45. став 2);

5) ради, запосли, односно дозволи обављање делатности или обавезне праксу лицима која болују од одређених заразних болести, као и лицима која су носиоци одређених узрочника заразних болести (члан 45. став 3);

6) не обезбеди вршење обавезних здравствених прегледа одређених категорија својих запослених у роковима и на начин прописан овим законом, ако не сноси трошкове тих прегледа, као и ако у пословним просторијама објекта у којима се обавља делатност не чува санитарне књижице као доказе о здравственом стању својих запослених (члан 45. став 5);

7) приликом вршења своје делатности не спроводи одговарајуће стручне, организационе и друге прописане мере ради спречавања појаве, раног откривања и сузбијања заразних болести унутар установе (члан 54. став 1);

8) не образује комисију за заштиту од болничких инфекција (члан 54. став 2);

9) не спроводи мере прописане овим законом и ако не поступи по извршном решењу санитарног инспектора ради заштите становништва од заразних болести у роковима, под условима и на начин одређен тим решењем (члан 68. став 1);

10) у вршењу здравствене делатности открије заразну болест а не предузме прописане мере за спречавање преношења и сузбијање те заразне болести и друге мере које природа болести захтева, као и ако не поучи оболела лица и друга лица из њихове непосредне околине о начину заштите од те заразне болести (члан 68. став 2);

За прекршај утврђен у ставу 1. овог члана, казниће се и одговорно лице у здравственој установи и другом правном лицу новчаном казном у износу од 30.000 до 150.000 динара.

За прекршај утврђен у ставу 1. тач. 1) до 7) и тач. 9) и 10) овог члана, казниће се оснивач приватне праксе, предузетник новчаном казном у износу од 50.000 до 500.000 динара.

За прекршај утврђен у ставу 1. тач. 1), 2) и 9) овог члана, казниће се здравствени радник новчаном казном у износу од 20.000 до 150.000 динара.

За прекршај утврђен у ставу 1. тач. 1) овог члана, казниће се физичко лице новчаном казном у износу од 20.000 до 150.000 динара.

Члан 79.

Новчаном казном у износу од 50.000 до 2.000.000 динара, казниће се за прекршај здравствена установа ако:

1) не спроводи епидемиолошко испитивање у случајевима прописаним овим законом (члан 19. став 3);

2) не врши лабораторијско испитивање у случајевима утврђеним овим законом и ако врши лабораторијска испитивања, а не испуњава прописане услове за вршење лабораторијских испитивања у области микробиологије (члан 21. став 3);

3) не води податке о лабораторијским испитивањима и ако не даје обавештења о добијеним резултатима у роковима и на начин прописан овим законом (члан 22. став 1);

4) не организује и не спроводи имунизацију имунолошким лековима као и заштиту лековима, у складу са законом (члан 36. став 2);

5) не организује и не спроводи меру обавезних здравствених прегледа за одређене категорије лица утврђених у члану 45. став 1. и члану 46. став 1.

За прекршај утврђен у ставу 1. овог члана, казниће се и одговорно лице у здравственој установи новчаном казном у износу од 30.000 до 150.000 динара.

За прекршај утврђен у тач. 2), 3) и 5) овог члана, казниће се оснивач приватне праксе, предузетник новчаном казном у износу од 50.000 до 500.000 динара.

За прекршај утврђен у тачки 4) овог члана, казниће се здравствени радник новчаном казном у износу од 20.000 до 150.000 динара.

Члан 80.

Новчаном казном у износу од 50.000 до 2.000.000 динара, казниће се за прекршај завод, односно институт за јавно здравље ако:

1) утврди заразну болест из групе зооноза или смрт лица проузроковану том заразном болешћу, а о томе одмах не извести надлежну ветеринарску установу и инспекцијске органе надлежне за послове санитарног, односно ветеринарског надзора на територији на којој је заразна болест утврђена (члан 25. став 1);

2) не обавести орган управе надлежан за послове санитарног надзора о лицима која се, у складу са издатим решењем санитарног инспектора, не јављају здравственој установи ради праћења свог здравственог стања (члан 30. став 5);

3) не врши надзор над спровођењем имунизације (члан 37. став 3);

4) не организује и не спроводи меру обавезних здравствених прегледа за одређене категорије запослених, других лица и клицоноша утврђених у члану 45. став 4;

6) не организује и не спроводи епидемиолошки надзор у ванредним случајевима утврђеним у члану 51. став 3. овог закона.

За прекршај утврђен у ставу 1. овог члана, казниће се и одговорно лице у заводу, односно институту за јавно здравља, новчаном казном у износу од 30.000 до 150.000 динара.

Члан 81.

Новчаном казном у износу од 50.000 до 500.000 динара, казниће се за прекршај правно лице ако:

1) не спроводи дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију утврђену у члану 16. став 2;

2) не спроводи дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију по епидемиолошким индикацијама у складу са овим законом (члан 17. став 3);

3) утврди заразну болест из групе зооноза или угинуће животиње проузроковано том болешћу, а о томе одмах не извести завод, односно институт за јавно здравље и орган управе надлежан за послове санитарног надзора на територији на којој је заразна болест утврђена (члан 25. став 2);

4) организује путовање у земљу у којој има обољења која представљају претњу по међународно јавно здравље, не придржавају обавеза утврђених у члану 30. став 1;

5) привремено не уступи свој објекат на коришћење ради сузбијања заразне болести, односно епидемије те заразне болести у складу са чланом 31. став 10;

6) не омогући несметано вршење дезинфекције, дезинсекције и дератизације у случајевима утврђеним у члану 43. овог закона;

7) не спроводи пружање хигијенских услуга под условима и на начин којим се спречава појава и ширење заразних болести (члан 55. став 1);

8) ископавање и преношење лица умрлих од заразних болести не врши под условима којима се спречава појава и преношење заразних болести и на начин утврђен овим законом (члан 56).

За прекршај утврђен у ставу 1. овог члана, казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 30.000 до 150.000 динара.

За прекршај утврђен у ставу 1. овог члана, казниће се предузетник новчаном казном од 30.000 до 150.000 динара.

За прекршај утврђен у ставу 1. овог члана, казниће се физичко лице запослено на пословима пружања хигијенских услуга, односно на пословима ископавања и

преношења лица умрлих од заразних болести, новчаном казном од 30.000 до 150.000 динара.

Члан 82.

Новчаном казном у износу од 50.000 до 2.000.000 динара, казниће се за прекршај здравствена установа ако:

- 1) не спроводи епидемиолошки надзор у складу са законом (члан 7. став 1);
- 2) кроз промоцију здравља, оболела лица и друга лица из њихове непосредне околине не поучи о начину заштите од заразних болести у складу са законом (члан 47).

За прекршај утврђен у ставу 1. овог члана, казниће се и одговорно лице у здравственој установи новчаном казном у износу од 30.000 до 150.000 динара.

За прекршај утврђен у ставу 1. тачка 2. овог члана, казниће се оснивач приватне праксе, предузетник новчаном казном у износу од 50.000 до 500.000 динара.

За прекршај утврђен у ставу 1. тачка 2. овог члана, казниће се здравствени радник новчаном казном у износу од 20.000 до 150.000 динара.

Члан 83.

Новчаном казном у износу од 50.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај Завод ако не припреми републичке програме за здравствену заштиту од заразних болести у складу са законом (члан 9. став 1. и члан 10. став 1).

За прекршај утврђен у ставу 1. овог члана, казниће се и одговорно лице у Заводу новчаном казном од 30.000 до 150.000 динара.

Члан 84.

Новчаном казном у износу од 20.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај доктор медицине ако:

- 1) утврди или постави сумња да је одређено лице оболело од заразне болести утврђене у члану 26. став 2. овог закона, не обезбеди санитетско возило за превоз тог лица до здравствене установе за болничко лечење лица оболелих од заразних болести (члан 26. став 3);
- 2) утврди да је одређено лице оболело од заразне болести потврди или посумња да је оболело од заразне болести, а то лице одмах не упути у здравствену установу у којој се изолују и лече лица оболела од заразних болести (члан 28. став 1);
- 3) по извршеном прегледу сваког лица које треба имунизовати, не изврши имунизацију и не води прописане евиденције о извршеним имунизацијама (члан 37. став 1).

Члан 85.

Новчаном казном у износу од 30.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај физичко лице ако:

- 1) у поступку епидемиолошког испитивања не говори истину и не даје тачне и потпуне податке од значаја за откривање извора и начина преношења заразне болести, односно за откривање, спречавање и сузбијање епидемије те заразне болести, као и ако се по потреби не подвргне одређеним медицинским испитивањима (члан 19. став 6);
- 2) не придржава налога доктора медицине у случају када му је одређена обавеза превоза санитетским возилом или мера изолације и лечења, односно изолације, у складу са овим законом (члан 28. став 2);

3) пре путовања у земљу у којој има колере, куге, великих богиња, жуте грознице, вирусних хеморагијских грозница (изузев хеморагијске грознице са бубрежним синдромом) и маларије, као и по повратку из тих земаља, не придржава обавеза прописаних овим законом, као и мера које природа те болести налаже (члан 30. став 1);

4) у складу са издатим решењем санитарног инспектора, не јавља заводу односно институту за јавно здравље према месту боравка ради праћења свог здравственог стања, односно, ако се не придржава налога изабраног доктора медицине (члан 30. став 4);

5) не придржава мере карантина (члан 31. став 5);

6) ако одбије обавезну имунизацију лица одређеног узраста (члан 32. став 2);

7) обавља производњу и промет хране а није обавио обавезни здравствени преглед и не поседује прописно оверену санитарну књижицу (члан 45. став 5).

8) не спроводи мере прописане овим законом и не поступи по решењу санитарног инспектора ради заштите становништва од заразних болести, у роковима, под условима и на начин одређен тим решењем (члан 68. став 1);

9) лице оболело од заразне болести, односно ако је носилац узрочника заразне болести, не даје истините податке и не придржава се одређених мера и упутстава здравствене установе, односно налога доктора медицине, нарочито у погледу спречавања преношења заразне болести (члан 69).

VIII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 86.

Здравствене установе и други облици обављања здравствене делатности који су по досадашњим прописима овлашћени да обављају лабораторијска испитивања ради утврђивања узрочника заразних болести и лабораторијска испитивања ради провере лабораторијских налаза, потврде идентификације или идентификације и класификације узрочника одређених заразних болести, као и правна лица и предузетници који су по досадашњим прописима овлашћени да обављају послове дезинфекције, дезинсекције и дератизације, наставиће да обављају те послове до издавања нових овлашћења у складу са овим законом а најкасније шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 87.

Подзаконске акте утврђене овим законом, министар ће донети у року од 12 месеци од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења подзаконских аката из става 1. овог члана примењиваће се прописи донети до дана ступања на снагу овог закона, ако нису у супротности са овим законом.

Члан 88.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о заштити становништва од заразних болести („Службени гласник РС”, бр. 125/04 и 36/15).

Члан 89.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је одредбама члана 97. тачка 10. Устава Републике Србије, према којима Република Србија, између осталог, уређује и обезбеђује систем у области здравствене заштите.

II. ПРАВНИ ОСНОВ

Правни основ за доношење овог закона садржан је у одредбама члана 2. Закона о здравственој заштити („Службени гласник РС”, бр. 107/05, 72/09 - др. закон, 99/10, 57/11, 119/12, 45/13 - др. закон и 99/14), којим је прописано да је здравствена заштита организована делатност друштва са основним циљем да се оствари највиши могући ниво очувања здравља грађана и породице, као и спровођење мера за очување и унапређење здравља грађана, спречавање, сузбијање и рано откривање болести, и других поремећаја здравља и благовремено и ефикасно лечење.

III. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ

Област заштите становништва од заразних болести уређена је Законом о заштити становништва од заразних болести („Службени гласник РС”, бр. 125/04 и 36/15).

Имајући у виду да се од доношења новог закона прошло више од десет година, да је у овом периоду дошло до развоја здравствене заштите, као и потребе за спровођењем и усклађивањем националног законодавства са европским прописима, односно Међународним здравственим правилником, другим међународним актима и препорукама Светске здравствене организације и Европске уније, приступило се изради новог закона о заштити становништва од заразних болести.

Треба истаћи да су овим Законом прописане опште, посебне, ванредне и друге мере за заштиту становништва од заразних болести, које се спроводе у сврху спречавања и сузбијања заразних болести, обавезе здравствених установа, правних лица, надлежних државних органа, локалне самоуправе, приватне праксе, предузетника, здравствених радника и грађана, у предузимању мера за спречавање и сузбијање заразних болести, као и обавезе утврђене Међународним здравственим правилником и другим међународним актима.

Извршено је и одређено усклађивање са Међународним здравственим правилником и европским прописима у делу који се односи на именовање Завода за јавно здравље основаног за територију Републике, за национални центар за примену МЗП, за обавештавање о појави заразне болести, епидемије или другог јавно-здравственог догађаја од међународног значаја. Завод за јавно здравље основан за територију Републике размењиваће информације са СЗО код ванредног догађаја, вршиће потврђивање случаја у СЗО и доносиће План активности у примени Међународног здравственог правилника у сарадњи са другим министарствима.

У овом закону опште мере су усклађене са прописима ЕУ, да поред обезбеђења здравствено исправне воде за пиће обезбеђује здравствена исправност купалишних и базенских вода, јавних чесми, извора и других вода од јавно здравственог интереса.

Такође, овим законом су прописане, односно усклађене са прописима ЕУ поред већ постојећих посебних мера и следеће мере: „рано откривање извора, резервоара и

путева преношења заразе“, „информисање здравствених радника и становништва“ и др.

Значај доношења Закона о заштити становништва од заразних болести, првенствено је што се њиме обезбеђује висок ниво заштите живота и здравља људи, спречавање и сузбијање заразних болести као и њихово одстрањивање и искорењивање.

Доношењем овог закона свеобухватно ће се уредити одговарајући аспекти услова у погледу заштите становништва од заразних болести, који ће се спроводити планирањем, организовањем и применом прописаних мера, контролом спровођења тих мера и обезбеђењем материјалних и других средстава за њихово спровођење.

Спровођење мера заштите становништва од заразних болести прописаних овим законом и обезбеђивање средстава за њихово спровођење, имају приоритет у односу на спровођење осталих мера у области здравствене заштите.

Задатак је Републике Србије да преко својих надлежних органа, то право, што је могуће више организованије и ефикасније спроводи, а све то у циљу заштите становништва од заразних болести.

У садашњем тренутку област заштите становништва од заразних болести, уређена је на одређени начин кроз више закона и то:

- Закон о здравственој заштити,
- Закон о здравственом осигурању,
- Закон о правима пацијената,
- Закон о евиденција и здравственој документацији у области здравства,
- Закон о лековима и медицинским средствима,
- Закон о психоактивним супстанцама,
- Закон о безбедности хране,
- Закон о санитарном надзору,
- Закон о водама,
- Закон о здравственој исправности предмета опште употребе,
- Закон о комуналној делатности,
- Закон о ванредним ситуацијама.

IV. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

1. Уводне одредбе (чл. 1. – 3.)

Одредбама члана 1. Закона уређена је да се овим законом одређују се заразне болести и посебна здравствена питања која угрожавају здравље становништва, чије спречавање, рано откривање и сузбијање је од општег интереса за Републику Србију, спровођење епидемиолошког надзора, мере, начин њиховог спровођења и обезбеђивање средстава за њихово спровођење, вршење надзора над извршавањем овог закона, као и друга питања од значаја за заштиту становништва од заразних болести.

Одредбама члана 2. Закона дефинисани су основни изрази који се употребљавају у овом закону.

Одредбама члана 3. Закона уређена је организована и свеукупна делатност друштва са циљем спречавања и сузбијања заразних болести, као и њиховог одстрањивања и искорењивања, а која се спроводи се обављањем епидемиолошког надзора и планирањем, организовањем и применом прописаних мера, контролом

спровођења тих мера и обезбеђењем материјалних и других средстава за њихово спровођење.

2. Заразне болести и посебна здравствена питања (чл. 4. – 7.)

Одредбама члана 4. Закона дефинисане су заразне болести према критеријумима и одређена подручја у случају епидемије заразне болести, зараженог и угроженог подручја као и проглашавање епидемије заразне болести од већег епидемиолошког значаја.

Одредбама члана 5. и 6. Закона уређене су заразне болести дате по категоријама и повезана посебна здравствена питања над којима се спроводи епидемиолошки надзор и против којих се примењују мере спречавања и сузбијања заразних болести.

Одредбама члана 7. Закона уређен је епидемиолошки надзор који се спроводи над заразним болестима, инфекцијама удруженим са здравственом заштитом и антимикробном резистенцијом на одређене узрочнике, факторима који доприносе њиховом настанку и преношењу, као и ефектима мера за њихово спречавање и сузбијање.

3. Права и обавезе у спровођење заштите становништва од заразних болести (чл. 8. – 13.)

Одредбама члана 8. Закона уређена је обавеза за обезбеђивање спровођења мера за заштиту становништва од заразних болести, средстава и стручни надзор над спровођењем тих мера од стране државних органа као и других правних лица и приватне праксе.

Одредбама чл. 9. и 10. Закона уређени су Републички програми за спречавање и сузбијање заразних болести које припрема Завод за јавно здравље основан за територију Републике у сарадњи са заводима односно институтима за јавно здравље, референтним здравственим установама и Комисијом, а на предлог министарства доноси Влада Републике Србије.

Одредбама члана 11. Закона уређена је Републичка стручна комисија за заштиту становништва од заразних болести која утврђује стручне ставове о очувању и унапређењу здравља, спречавању и откривању заразних болести, лечењу и здравственој нези, као и о унапређењу и развоју организације здравствене службе која се бави превенцијом, сузбијањем, лечењем заразних болести и подршком оболелих засноване на доказима и међународним препорукама.

Одредбама чл. 12. Закона уређена је примена Међународног здравственог правилника (2005) (у даљем тексту: МЗП) и других међународних аката и препорука СЗО и Европске уније на које се Република Србија обавезала у вези са спречавањем и сузбијањем болести и других ванредних јавноздравствених догађаја од међународног значаја, надлежно је Министарство. Министарство именује Завод за јавно здравље основан за територију Републике за Национални центар за МЗП и образује заједничко тело у циљу спровођења МЗП.

Одредбама чл. 13. Закона уређена су права и обавезе правних лица, предузетника и физичких лица у спровођењу мера за заштиту становништва од заразних болести.

4. Мере за заштиту становништва од заразних болести и начин њиховог спровођења (чл. 14. – 65.)

Одредбама чл. 14. до 16. Закона уређене су мере и опште мере за заштиту становништва од заразних болести, као и обавеза надлежних органа, аутономних покрајине, јединица локалне самоуправе, правних лица, предузетника и физичких лица да организују и спроводе ове мере, у складу са законом.

Одредбама чл. 17. до 49. Закона прецизно су разрађене посебне мере за заштиту становништва од заразних болести и субјекти надлежни за њихово организовање и спровођење.

У члану 18. Закона, рано откривање извора, резервоара и путева преношења заразних болести представља прву и једну од најзначајнијих посебних мера за сузбијање заразних болести.

Одредбама чл. 19. и 20. Закона уређено је да се епидемиолошко испитивање спроводи са циљем утврђивања фактора, који су допринели настанку заразне болести, преношењу, утврђивања узрочника, спречавању и сузбијању епидемије заразне болести. Епидемиолошко истраживање спроводи у циљу проналажења резервоара, извора и пута преношења заразних болести, настанку и ширењу епидемије, адекватних противеписидемијских мера, као и њихово спровођење. Епидемиолошко испитивање и истраживање спроводе заводи односно институти за јавно здравље у складу са законом.

Одредбама чл. 21. и 22. Закона уређује се лабораторијско испитивање ради утврђивања узрочника заразних болести.

Одредба члана 23. Закона уређује постављање дијагнозе заразне болести спроводи се у складу са клиничким, лабораторијским и епидемиолошким критеријумима.

Одредбама чл. 24. до 25. Закона прописују се које заразне болести и стања подлежу обавезном пријављивању, ко врши пријављивање и начин на који се врши пријављивање. У случају утврђивања сумње на зоонозу или смрти лица, обавезна је сарадња између здравствених и ветеринарских установа и о наведеном обавести надлежне државне органе, односно санитарну и ветеринарску инспекцију на територији на којој је заразна болест утврђена. О појави заразне болести, епидемије или другог јавноздравственог догађаја од међународног значаја, Завод за јавно здравље основан за територију Републике обавештава Регионалну канцеларију Светске здравствене организације, у складу са Међународним здравственим правилником.

Одредбама чл. 26. до 29. Закона уређује се превоз, изолација и лечење. Овим члановима разрађене су обавезе и одговорности појединих субјеката у случају одређених заразних болести утврђених овим законом. Доктор медицине у здравственој установи за болничко лечење оболелих од заразних болести, који потврди или посумња на обољење од заразне болести у сарадњи са доктором медицине специјалистом епидемиологије надлежног завода односно института за јавно здравље, одређује лицу меру изолације и лечења, односно изолације, у складу са законом.

У оквиру посебних мера, одредбама чл. 30. и 31. пажња је усмерена на здравствени надзор и карантин. Здравствени надзор означава здравствене прегледе и епидемиолошко испитивање лица која су била у контакту са особом оболелом и/или клицоношом од заразне болести, или су боравила у жаришту заразне болести. Мером карантина ограничава се слобода кретања и утврђују обавезни здравствени прегледи

здравим лицима која су била или за која постоји сумња да су била у контакту са лицима оболелим од заразних болести или са лицем за које постоји сумња да је оболело од заразне болести, којима се уручује решење санитарног инспектора. Надзор над лицима у карантину врши надлежни завод односно институт за јавно здравље, као и медицински тим који борави у карантину, а обезбеђење обавља орган управе надлежан за унутрашње послове.

Одредбама чл. 32. до 39. Закона уређује се имунизација која се врши имунолошким лековима. Имунизација може бити обавезна, препоручена а у случају појаве епидемије заразне болести може се одредити и обавезна ванредна вакцинација. Хемиопротекција је давање лекова здравим особама у циљу спречавања настанка заразне болести. У члану 39. Закона предвиђају се услови транспорта и чувања до употребе вакцина и серума придржавајући се принципа хладног ланца. Инспекцијски надзор над хладним ланцем спроводи орган надлежан за послове санитарног надзора.

Одредбама чл. 40. до 44. Закона уређује се дезинфекција, дезинсекција и дератизација по епидемиолошким индикацијама. Свако правно и физичко лице дужно је да омогући несметано вршење дезинфекције, дезинсекције и дератизације у случајевима утврђеним законом.

Одредбама чл. 45. и 46. Закона уређује се обавезни здравствени прегледи одређених категорија запослених лица у објектима под санитарним надзором, као и одређених категорија становништва ради утврђивања носилаштва узрочника заразних болести.

Одредбама чл. 47. и 48. Закона уређује се здравствено васпитање и образовање одређених категорија запослених лица.

Одредбама члана 49. Закона уређује се информисање здравствених радника и становништва.

Одредбама чл. 50. до 53. Закона уређују су ванредне мере за заштиту становништва од заразних болести и начин њиховог спровођења (нпр. проглашавање епидемије заразне болести од већег епидемиолошког значаја, налагање посебних мера ради спречавања уношења у земљу, ширење и сузбијање заразних болести, епидемиолошки надзор у ванредним ситуацијама и др.)

Одредбама чл. 54. до 65. Закона дефинисан је надзор над болничким инфекцијама, хигијенско поступање приликом пружања услуга хигијенске неге и поступање са посмртним остацима умрлих лица.

5. Остале одредбе (чл. 66. – 72.)

Одредбама чл. 66. до 72. Закона уређује се спровођење, поступање и начин обезбеђивања средстава за спровођење мера заштите становништва од заразних болести, предвиђене овим законом.

6. Инспекцијски надзор (чл. 73. – 76.)

Одредбама чл. 73. до 76. Закона уређује се да надзор над спровођењем овог закона врши Министарство здравља, преко санитарних инспектора.

7. Казнене одредбе (чл. 77. – 85.)

Одредбама чл. 77. до 85. Закона уређују се казнене одредбе, односно утврђена је прекршајна одговорност за здравствену установу, приватну праксу, односно друго правно лице, здравствене раднике, предузетници и физичка лица уколико не поступају у складу са одредбама овог закона.

8. Прелазне и завршне одредбе (чл. 86. – 89.)

Одредбама чл. 86. до 89. Закона утврђене су прелазне и завршне одредбе, односно прописано је да ће здравствена установа, приватна пракса, односно друго правно лице и предузетник ускладити организацију и рад са одредбама овог закона у прописаном року. Такође, наведеним одредбама прописано је ступање на снагу овог закона, као и рок за почетак примене.

V. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

За спровођење овог Закона обезбеђена су средства Законом о буџету Републике Србије за 2016. годину („Службени гласник РС”, број 103/15), на Разделу 25 - Министарство здравља, на Програму 1802 - Превентивна здравствена заштита, Програмска активност 0001 „Јавно здравље у функцији Института за јавно здравље Републике Србије „др Милан Јовановић Батут“ у износу од 75.535.000 динара, Програмској активности 0002 „Јавно здравље у функцији института и завода за јавно здравље“ у износу од 330.376.000 динара, Пројекту 4001 „Детекција вируса Западног Нила у популацијама комараца на територији Републике Србије“ у износу од 1.000.000 динара и Пројекту 4002 „Детекција изазивача Лајмске болести и вирусног, крпељског енцефалитиса на популацији крпеља и територијална дистрибуција на територији Републике Србије“ у износу од 1.000.000 динара. За наредне две фискалне године средства ће се одредити у оквиру лимита које одреди Министарство финансија за раздео 25- Министарство здравља.

VI. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Предлаже се да овај закон буде донет по хитном поступку имајући у виду питања и односе који се њиме уређују, а који се пре свега односе на заштиту становништва од заразних болести и чињеницу да би недоношење овог закона по хитном поступку могло да проузрокује штетне последице по живот и здравље људи.

Истовремено на овај начин Република Србија испуњава и преузете међународне обавезе у погледу усаглашавања прописа у овој области са прописима Европске Уније.

VII. ПРЕДЛОГ ПОДЗАКОНСКИХ АКТА

Законом о заштити становништва од заразних болести, предложено је доношење следећих подзаконских аката:

- Правилник о врсте и начин спровођења епидемиолошког надзора над заразним болестима и повезаним посебним здравственим питањима;
- Правилник о ближим условима за спровођење дезинфекције, дезинсекције и дератизације;
- Правилник о здравственој исправности базенских вода;
- Правилник о начину вођења података о лабораторијским испитивањима, роковима и начину обавештавања о добијеним резултатима као и улогу референтне лабораторије;

- Правилник о одређивању здравствених установа и одређених државних органа којима се пријављују случајеви и прописују рокови, начин и образац за пријављивање;
- Правилник о одређивању заразних болести из групе зооноза о којима се врши извештавање и начин извештавања;
- Правилник о ближим условима и начин спровођења мера карантина, дужину трајања, као и услове које морају испуњавати објекти за ту намену;
- Правилник о условима, начину и индикацијама за спровођење имунизације, начин вођења евиденције о извршеној имунизацији као и начин заштите лековима;
- Правилник о условима у погледу стручне спреме радника, техничке опремљености, просторија и других услова за обављање послова дезинфекције, дезинсекције и дератизације;
- Правилник о одређивању заразних болести и носилаштва одређених микроорганизама и паразита, врсте обавезних здравствених прегледа којима подлежу лица, као и услове, рокове и начин спровођења тих прегледа;
- Правилник о програму обуке за стицање основних знања о начину заштите од заразних болести, начин његовог спровођења, висину трошкова и накнаду за рад комисије;
- Правилник о мерама, начину и поступку за њихово спровођење, као и начин образовања комисије за заштиту од болничких инфекција;
- Правилник о ближим условима о погледу кадрова, просторија, уређаја и опреме која морају испуњавати правна лица и предузетници који обављају делатност пружања услуга неге, као и начин поступања којим се спречава појава и преношење заразних болести, приликом пружања тих услуга;
- Правилник о условима и начину опремања, ископавања и преношења посмртних остатака умрлог лица и образац спроводнице.

Министар надлежан за послове здравља, на основу овлашћења из овог закона донеће све напред наведене подзаконске акте у року од 12 месеци од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења подзаконских аката на основу овлашћења из овог закона примењиваће се прописи донети на основу Закона о заштити становништва од заразних болести („Службени гласник РС”, бр. 125/04 и 36/15) ако нису у супротности са овим законом.

VIII. ПРОПИСИ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ СА КОЈИМА СЕ ВРШИ УСКЛАЂИВАЊЕ*

ЕУ прописи са којима се врши усклађивање		
Celex ознака прописа ЕУ	Назив прописа ЕУ на енглеском језику	Степен усклађености 0 - није усклађен 1 - делимично усклађен 2 - потпуно усклађен
1082/2013/EU	Decision Cross-border health threats	2
2000/96/EC 2003/534/EC 2003/542/EC 2007/875/EC 2009/312/EC 2009/539/EC 2012/492/EU	Decision List of diseases	2
2000/57/EC 2008/351/EC 2009/547/EC	Decision EWRS	2
2002/253/EC 2003/534/EC 2008/426/EC 2009/363/EC 2009/540/EC 2012/506/EU	Decision Case definitions	2

VII. ИЗВЕШТАЈ О АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ЗАКОНА

1. Одређивање проблема који Закон о заштити становништва од заразних болести треба да реши

Законом о заштити становништва од заразних болести уређује се заштита становништва од заразних болести, на начин свеобухватног дефинисања мера за заштиту становништва од заразних болести, спровођења епидемиолошког надзора над заразним болестима, надлежности, права и обавеза правних и физичких лица за планирање, организовање, спровођење мера и обезбеђење средстава за њихово спровођење, вршењем надзора над извршавањем овог закона, као и дефинисањем других питања од значаја за заштиту становништва од заразних болести.

Предложеним законским решењем повећава се степен заштите становништва од заразних болести које угрожавају здравље становништва Републике Србије и чије је спречавање, рано откривање и сузбијање од општег интереса за Републику Србију.

Имајући у виду да је од доношења Закона о заштити становништва од заразних болести („ Сл. гласник РС“ бр. 125/04 и 36/15) прошло више од десет година, да је у овом периоду дошло до развоја здравствене заштите, као и потребе за спровођењем и усклађивањем националног законодавства са европским прописима, односно Међународним здравственим правилником, другим међународним актима и препорукама Светске здравствене организације и Европске уније, приступило се изради новог закона о заштити становништва од заразних болести.

Овим Предлогом закона извршено је усклађивање са Међународним здравственим правилником (МЗП) и европским прописима у потпуности (ниво усклађености 2) а нарочито у делу који се односи на именовање Завода за јавно здравље основаног за територију Републике од стране Министарства здравља, за национални центар за примену МЗП, за обавештавање о појави заразне болести, епидемије или другог јавно-здравственог догађаја од међународног значаја. Завод за јавно здравље основан за територију Републике размењиваће информације са СЗО код ванредног догађаја, вршиће потврђивање случаја у СЗО и доносиће План активности у примени Међународног здравственог правилника у сарадњи са другим министарствима. Министарство здравља образује заједничко тело за спровођење МЗП.

Такође, овим Предлогом закона су прописане, односно усклађене са прописима ЕУ поред већ постојећих посебних мера и следеће мере:

- рано откривање извора, резервоара и путева преношења заразне болести;
- информисање здравствених радника и становништва и др.
- на посебну препоруку Европске комисије (ЕК), утврђен је нови термин “дефиниција случаја”;
- заразне болести дефинисане су по утврђеним критеријумима и дате по категоријама и повезана са посебним здравственим питањима која се односе на спровођење епидемиолошког надзора и мере које се примењују за спречавање и сузбијање заразне болести.

Прецизно су уређене мере и опште мере за заштиту становништва од заразних болести као и обавеза надлежних органа, аутономних покрајина,

јединица локалне самоуправе, правних лица, предузетника и физичких лица да организују и спроводе мере за заштиту од заразних болести.

У погледу имунизације, уграђена је одредба о обавезној имунизацији, препорученој а у случају епидемије заразне болести и обавезна ванредна имунизација. У погледу услова транспорта и чувања до употребе вакцина и серума, примењује се принцип "хладног ланца" а надзор спроводи надлежни орган санитарне инспекције.

Свако правно и физичко лице дужно је да омогући несметано вршење дезинфекције, дезинсекције и дератизације у случајевима утврђеним законом.

Такође, овим Предлогом закона биће јасније утврђене одговарајуће мере, права, обавезе и одговорности субјеката у спровођењу, сузбијању и искорењивању заразних болести.

2. Циљ који се овим прописом постиже

Законом о заштити становништва од заразних болести се постиже највиши могући степен заштите становништва од заразних болести организованим и свеукупним деловањем друштва, у циљу спречавања, сузбијања и искорењивања заразних болести. Као и успешније и правовремена сарадња са СЗО и Европским центром за контролу болести, у циљу спречавања и сузбијања болести на глобалном нивоу.

Доношењем Закона о заштити становништва од заразних болести створиће се услови за квалитетнију и ефикаснију заштиту становништва од заразних болести.

Такође, овим законом биће јасније утврђене одговарајуће мере, права, обавезе и одговорности субјеката у спровођењу, сузбијању и искорењивању заразних болести.

3. Да ли су разматране друге могућности за решавање проблема

Да, разматране су и друге могућности, управо како и налажу основни постулати Анализе ефеката прописа.

С обзиром на чињеницу да је од доношења постојећег Закона о заштити становништва од заразних болести ("Службени гласник РС", бр. 125/04 и 36/15) протекла деценија и да су у претходном периоду усвојене нове стручне доктрине о очувању и унапређењу здравља, спречавању и откривању заразних болести, лечењу и здравственој нези, као и о унапређењу и развоју организације здравствене службе која се бави превенцијом, сузбијањем, лечењем заразних болести и подршком оболелих, није постојала могућност да се решавање новонасталих проблема уреди на другачији начин, осим доношењем новог закона.

4. Зашто је доношење овог прописа најбоље за решење проблема

С обзиром на чињеницу да је од доношења постојећег Закона о заштити становништва од заразних болести ("Службени гласник РС", бр. 125/04 и 36/15) протекла деценија и да су у претходном периоду усвојене нове стручне

доктрине о очувању и унапређењу здравља, спречавању и откривању заразних болести, лечењу и здравственој нези, као и о унапређењу и развоју организације здравствене службе која се бави превенцијом, сузбијањем, лечењем заразних болести и подршком оболелих, самим тим постоји правна празнина у важећем закону, те исти представља застарели правни оквир услед настанка нових околности.

Узимајући у обзир горе наведено уређивање области заштите становништва од заразних болести представља предмет законске регулативе, те се стога ова област може уредити искључиво доношењем новог закона.

5. На кога ће и како утицати решења предложена у овом пропису

Решења предложена овим Законом директно ће утицати на:

а) Становништво – виши степен заштите од заразних болести

б) Здравствене раднике и здравствене сараднике; Здравствене установе, приватну праксу, односно друга правна лица која обављају здравствену делатност у складу са законом; Организације здравственог осигурања; Заједницу у целини -унапређење организације здравствене службе, унапређење квалитета здравствене заштите која се обавља на територији Републике Србије.

Решењима предложеним овим Законом, се постиже највиши могући степен заштите становништва од заразних болести организованим и свеукупним деловањем друштва, у циљу спречавања, сузбијања и искорењивања заразних болести.

6. Који су трошкови који ће примена овог прописа изазвати грађанима и привреди, посебно малим и средњим предузећима

Решења предложена овим Законом, неће створити додатне трошкове пацијентима, односно грађанима, као ни привреди, односно малим и средњим предузећима.

За спровођење овог Закона обезбеђују се трошкови у буџету Републике Србије, општине, односно града, односно аутономне покрајине, као и до сада, из дела општег интереса у области здравствене заштите.

Овај Закон не доноси нове трошкове у буџету Републике Србије и локалне самоуправе.

Ванредни трошкови могу настати, настанком ванредних околности (епидемије ширих размера односно пандемије), који се у овом моменту не могу планирати и квантификовати због непредвидљивости (настанак нових до сада непознати заразних болести).

7. Да ли позитивни ефекти доношења овог прописа оправдавају његове трошкове

Позитивни ефекти овог прописа оправдавају трошкове његовог доношења.

Предложеним решењима се постиже највиши могући степен заштите становништва од заразних болести, као и подизања стандарда, односно квалитета здравствене заштите и унапређења здравственог система Републике Србије. Наиме, оствариће се позитивни ефекти, како за грађане/пацијенте, тако и за здравствене установе, приватну праксу, односно друга правна лица која обављају здравствену делатност, односно систем здравствене заштите у Републици Србији.

Трошкови настали применом овог закона, су нужни и оправдани, јер је крајњи циљ и ефекат, безбедност и здравље људи, што је засигурно од непроцењивог значаја.

8. Да ли овај пропис стимулише појаву нових привредних субјеката на тржишту и стимулишу тржишну конкуренцију

Овим Законом се стварају могућности за даље унапређење рада здравствених установа и приватне праксе, као и других правних лица која обављају здравствену делатности. Наведеним законом унапређује се квалитет здравствене заштите и доприноси спречавању и сузбијању заразних болести као и њихово одстрањивање и искорењивање.

9. Да ли су заинтересоване стране имале прилику да изнесу своје ставове о овом пропису

Решења предложена овим Законом, представљају резултат сарадње Министарства здравља, Српског лекарског друштва, комора здравствених радника, Коморе здравствених установа, стручних удружења образованих у области здравствене заштите, Републичке комисије за заштиту становништва од заразних болести, Завода и института за јавно здравље, Института за јавно здравље Србије, удружења приватне праксе, а која се односи на заштиту становништва од заразних болести.

Јавна расправа спроведена је у периоду од 4. децембра до 31. децембра 2015. године, а текст Предлога закона био је постављен на интернет страници Министарства здравља и на порталу е-управе. Примедбе на текст Предлога закона и предлози за његову измену или допуну достављени су путем поште или електронским путем.

Кроз спроведену јавну расправу у израду Предлога закона укључили су се и други заинтересовани субјекти (300 учесника - представника здравствених установа, комора здравствених радника, Коморе здравствених установа, удружења пацијената и грађани). На јавним расправама је похваљен рад Министарства здравља као носиоца израде овог закона који је усаглашен не само са директивама Европске Уније већ и са стручним ставовима и достигнућима. Предлози и сугестије са јавне расправе били су усмерени на јасној законској основи у области заштите становништва од заразних болести.

Најчешће примедбе на Предлог закона које су изнете у току јавне расправе су: језичке конструкције појединих израза (сведоџба), спровођење програма у зависности о учесталости појединих заразних болести у одређеном подручју (општина, град, округ...), као и могућност да се заразне болести које нису на листи пријаве и изврши епидемиолошки надзор над њима.

Радна група Министарства здравља, која је учествовала у изради Нацрта закона анализирао је све примедбе, предлоге и сугестије учесника у

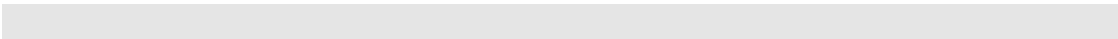
јавној расправи. Прихваћене су примедбе које се односе на спровођење епидемиолошког надзора на основу програма аутономне покрајине, града, општине и здравствене установе, с тим да они могу доносити програме за своју територију уз сагласност Министарства здравља а на основу мишљења Завода за јавно здравље основаног за територију Републике.

10. Које ће мере током примене овог прописа бити предузете да би се остварили разлози доношења овог прописа

По ступању на снагу овог Закона у року од 12 месеци биће донети одговарајући подзаконски акти, којима ће се ближе уредити област заштите становништва од заразних болести. Надзор над спровођењем Закона вршиће санитарна инспекција министарства здравља. Едукацију становништва у области заштите становништва од заразних болести вршиће заводи односно институти за јавно здравље.

11. Капацитети за спровођење предложених решења и план активности и мера за спровођење законских решења

За спровођење предложених решења користиће се постојећи административни капацитети, уз континуирану едукацију истих уз подршку разних пројеката ЕУ (TAIEX, PLAC и сл.) и прерасподела постојећих кадрова у складу са политиком Владе Републике Србије.

ОБРАЗАЦ ИЗЈАВЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа

Овлашћени предлагач: Влада
Обрађивач: Министарство здравља

2. Назив прописа

Предлог закона о заштити становништва од заразних болести

3. Усклађеност прописа са одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум), односно са одредбама Прелазног споразума о трговини и трговинским питањима између Европске заједнице, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Прелазни споразум)

-

4. Усклађеност прописа са правом Европске уније.

- Одлука 1082/2013/ЕУ Европског парламента и Савета од 22. октобра 2013. о озбиљним прекограничним претњама здрављу
- Одлука 2000/96/ЕК - о постепеној покривености заразних болести од стране Мреже заједнице
- Одлука 2000/5 7/ЕК - о раном упозоравању и систему одговора у вези са превенцијом и контролом заразних болести
- Одлука 2002/253/ЕК - предвиђа дефиниција случаја за пријављивање заразне болести

5. Уколико не постоје одговарајући прописи Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност треба констатовати ту чињеницу. У овом случају није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

-

6. Да ли су претходно наведени извори права ЕУ преведени на српски језик?

Не

7. Да ли је предлог прописа преведен на неки службени језик ЕУ?

Да, на енглески језик

8. Учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености.

Текст Предлога закона о заштити становништва од заразних болести, преведен је на енглески и јуна 2015. године и заједно са табелом усклађености прописа којим је приказан степен подударности одредаба предлога поменутог закона, послат је на мишљење Европској Комисији, од које је септембра 2015. године, стигао позитиван одговор, уз одређене препоруке које смо узели у обзир.